

RAPORT DE MONITORIZARE MEDIA

Reprezentarea consumului de droguri și a persoanelor
care consumă droguri în mass-media din România

Implementat de:

Autor:

Dr. Lăcrămioara Petre

Cercetător din cadrul Institutului de Antropologie Francisc I Rainer al Academiei Române

www.antropologia.ro

Dr. Lăcrămioara Petre este cercetător în cadrul Institutului de Antropologie „Francisc I. Rainer” al Academiei Române, unde își desfășoară activitatea de peste 26 de ani. Doctor în științe medicale, cu specializare în antropologie, are o experiență de cercetare în domeniul antropologiei medicale și al științelor sociale, abordând teme precum stigma asociată bolii și dizabilității, bolile cronice, sănătatea și comportamentele de sănătate, precum și dimensiunile sociale și culturale ale diferitelor probleme de sănătate publică.

Activitatea sa de cercetare include studii interdisciplinare asupra relației dintre boală, individ și societate, cu interes pentru modul în care reprezentările sociale și culturale influențează experiența bolii, construcția identității și accesul la servicii și resurse.

A coordonat proiecte de cercetare privind HIV/infecția cu HIV, cu accent asupra stigmatizării, nevoilor socio-medice și psihologice și integrării profesionale, precum și cercetări asupra autismului, bolilor cronice și mobilității articulare. Activitatea sa este susținută de un portofoliu extins de publicații științifice și comunicări academice, precum și de implicarea în proiecte interdisciplinare care integrează perspective medicale, antropologice și sociale asupra sănătății, bolii și vulnerabilității.

RAPORT DE MONITORIZARE MEDIA.

Reprezentarea consumului de droguri și a persoanelor care consumă droguri în mass-media din România.

Serie longitudinală de monitorizare media

Ediția Nr. 01 / Septembrie 2026

Periodicitate: Semestrial

ISSN 3153 – 4856

ISSN-L 3153 – 4856

Uniunea Națională a Organizațiilor Persoanelor Afectate de HIV/SIDA

Telefon: 0735 853 569

E-mail: unopa@unopa.ro

Site web: www.unopa.ro

Copyright © 2026 Uniunea Națională a Organizațiilor Persoanelor Afectate de HIV/SIDA

Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte a acestei publicații (text, grafică, foto) nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc fără acordul prealabil scris al editorului. Opiniile exprimate în articole aparțin în exclusivitate autorilor și nu reflectă neapărat poziția oficială a redacției.

Raport realizat în cadrul proiectului „NO HARM – Alianța Națională pentru Reducerea Riscurilor”, finanțat prin Programul de Implicare Civică, sprijinit de Contribuția Elvețiană cu scopul de a reduce disparitățile economice și sociale în UE. Conținutul acestui material nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Elveției.

Cuprins

1. Sumar executiv.....	3
2. Introducere	4
3. Metodologie de lucru	7
3.1. Scop și obiective	7
Obiectiv general	7
Obiective specifice	7
Întrebări de cercetare	8
Ipoteze de lucru	8
3.2. Designul cercetării	8
Abordarea metodologică	8
3.3. Selecția surselor și structura eșantionului	9
Televiziuni generaliste și de știri.....	9
Presă online	10
Presă locală.....	10
Televiziuni locale și regionale	10
Radiouri naționale	10
Radiouri locale și regionale.....	10
Creatori și influenceri Facebook	10
3.4. Criterii de includere și excludere	11
Criterii de includere.....	11
Criterii de excludere	11
3.5. Strategia de colectare a datelor.....	11
Unitatea de analiză și deduplicarea	12
3.6. Manualul de codificare.....	12
3.7. Indicele de prezentare negativă și stigmatizantă (IPNS v1.0).....	12
3.8. Indicele de stigmatizare directă (ISD v1.0).....	13
3.9. Analiza statistică și comparația între surse	13
Controlul calității și trasabilitate	14
3.10. Limitări metodologice	14
3.11. Studiul pilot.....	14
4. Rapoarte de monitorizare	14
5. Raportul 1 – Baseline: rezultate și interpretare (perioada de monitorizare: 1 ianuarie 2025-30 iunie 2026)	15
5.1. Dimensiunea și structura eșantionului inițial	15

5.2. Tema principală a materialului.....	16
5.3. Cadrul narativ dominant.....	16
5.4. Tonul general	18
5.5. Termenii stigmatizanți sau negativi	19
5.6. Sarcasmul, limbajul centrat pe persoană și vulnerabilizarea.....	20
5.7. Reprezentarea persoanei.....	22
5.8. Confidențialitatea și identificarea persoanei	23
5.9. Sentimentul general.....	24
5.10. Indicele de prezentare negativă și stigmatizantă (IPNS).....	25
5.11. Indicele de stigmatizare directă (ISD).....	26
5.12. Contexte asociate cu stigmatizarea directă (ISD)	28
5.13. Interpretarea comparată a IPNS și ISD	31
6. Sinteză și discuție.....	31
7. Limitări ale interpretării Raportului 1 - Baseline	32
8. Concluzii – Raportul 1, Baseline	33
Referințe	33
Anexa 1. Exemple ilustrative din eșantionul monitorizat	35

1. Sumar executiv

Prezentul raport reprezintă **Raportul 1 – Baseline** al seriei longitudinale de monitorizare a modului în care consumul de droguri și persoanele care consumă droguri sunt reprezentate în mass-media din România. Analiza acoperă perioada **1 ianuarie 2025 – 30 iunie 2026** și stabilește nivelul de referință pentru cele patru etape ulterioare de monitorizare. Obiectivul central este evaluarea cadrului narativ, a tonului și limbajului utilizat în relatările despre droguri, cu accent asupra diferenței dintre un climat mediatic negativ sau predominant penal și **stigmatizarea directă a persoanelor care consumă droguri**.

Eșantionul baseline cuprinde **1.954 de materiale eligibile**, provenite din televiziuni, presă online, radiouri și conținut public al creatorilor/influencerilor de pe Facebook. Televiziunile reprezintă 42,6% din eșantion, presa online 28,2%, radiourile 20,6%, iar componenta Facebook 8,6%, oferind o bază diversificată pentru analiza comparativă a principalelor ecosisteme informaționale monitorizate. Metodologia combină analiza cantitativă și analiza calitativă de discurs și utilizează doi indicatori complementari: **Indicele de prezentare negativă și stigmatizantă (IPNS)**, care surprinde climatul general al relatării, și **Indicele de stigmatizare directă (ISD)**, orientat strict către etichetarea, ridiculizarea, depersonalizarea sau asocierea nejustificată a persoanei cu pericolul. Procesul de monitorizare și codificare a utilizat instrumente bazate pe inteligență artificială, iar **25% dintre materialele incluse au fost verificate de un evaluator uman**, eventualele neconcordanțe fiind corectate înaintea analizei statistice.

Rezultatele evidențiază o **orientare puternică a discursului media către dimensiunea penală a fenomenului**. Traficul de droguri reprezintă 52,1% dintre materialele analizate, urmat de politici publice/legislație (13,0%), posesie/consum (8,9%) și prevenție (8,6%). Această structură se reflectă direct în cadrul narativ: **criminalizarea este cadrul dominant în 68,5% dintre materiale**, comparativ cu 13,2% pentru sănătate publică, 8,3% pentru drepturile omului și 7,4% pentru prevenție/educație. **Reducerea riscurilor este cadrul dominant în numai 0,4% dintre materiale**, ceea ce indică o vizibilitate foarte redusă a acestei perspective în spațiul media analizat.

Această predominanță a cadrului penal nu trebuie însă echivalată automat cu stigmatizarea. **52,5% dintre materiale au un ton neutru/informativ**, 26,9% un ton ambivalent și 20,7% un ton explicit stigmatizant sau alarmant. În 59,1% dintre materiale nu au fost identificați termeni stigmatizanți sau negativi; aceștia apar izolat în 33,0% și repetitiv ori central în 7,9%. Prin urmare, 40,9% dintre materiale conțin cel puțin un asemenea element, dar numai o proporție relativ redusă își construiește discursul în mod repetitiv în jurul acestuia.

La nivelul practicilor de reprezentare a persoanei, datele indică atât elemente problematice, cât și practici jurnalistice responsabile. Limbajul centrat pe persoană este utilizat în **69,2% dintre materiale**, în timp ce limbajul necentrat pe persoană apare în 19,9%. Sarcasmul sau ridiculizarea sunt prezente în 2,8%, iar nerespectarea confidențialității sau vulnerabilizarea persoanei în 3,4%. Reprezentarea dominantă este cea de „**infractor/pericol**” – **63,6%**, rezultat explicabil în parte prin ponderea foarte mare a materialelor despre trafic; în schimb, persoana este prezentată ca având drepturi și posibilitate de recuperare în 11,1% dintre materiale și ca persoană cu o problemă medicală în numai 3,6%.

Una dintre cele mai importante constatări ale studiului rezultă din comparația celor doi indici. **IPNS este pozitiv în 85,3% dintre materiale**, cu o intensitate medie de 34,0/100 și o mediană de 33,33/100. Categoria cea mai frecventă este cea de intensitate moderată, iar valoarea ridicată a prevalenței IPNS reflectă în mare măsură faptul că tema drogurilor este relatată într-un context penal și negativ. Ea nu trebuie interpretată drept procent al materialelor care stigmatizează direct persoanele.

Indicatorul mai strict, ISD, oferă o imagine diferită: **30,1% dintre materiale ating pragul de stigmatizare directă efectivă**, 17,6% prezintă numai un semnal izolat, iar în **52,3% nu apare niciun semnal direct de stigmatizare**. Diferența dintre prevalența IPNS de 85,3% și cea a ISD de 30,1% constituie, astfel, una dintre concluziile centrale ale baseline-ului: o parte importantă din negativitatea discursului media derivă din natura subiectelor relatate și din predominanța cadrului penal, fără a se transforma automat în etichetare sau devalorizare directă a persoanei.

Diferențele dintre familiile de surse devin mult mai vizibile atunci când este analizată stigmatizarea directă. Proporția materialelor cu ISD ≥ 2 este de **10,9% la radiouri, 31,2% la televiziuni, 32,3% în presa online și 63,7% în eșantionul de creatori/influenceri Facebook**. Asocierea dintre tipul sursei și stigmatizarea directă este semnificativă statistic. Raportul atrage însă atenția că rezultatul pentru Facebook nu poate fi generalizat la întreaga platformă sau la toți creatorii de conținut, deoarece această componentă a eșantionului este concentrată în câteva profiluri, iar stilul individual are o influență mai mare.

Stigmatizarea directă este asociată în special cu anumite contexte editoriale. Ea apare mult mai frecvent în materialele despre **accidente asociate consumului (97,3%)** și despre **posesie/consum (76,3%)**, fiind considerabil mai redusă în materialele despre tratament/recuperare, prevenție sau cercetare/educație. De asemenea, tonul alarmist și cadrele moralizatoare sau criminalizante sunt asociate cu o prevalență mai mare a stigmatizării directe, în timp ce relatările construite în jurul sănătății publice, tratamentului, prevenirii, drepturilor și informației medicale prezintă niveluri sensibil mai reduse.

În ansamblu, rezultatele nu susțin caracterizarea presei românești analizate drept uniform sau sistematic „agresiv stigmatizantă”. Ele descriu însă un **ecosistem informațional în care consumul de droguri este prezentat predominant prin lentila traficului, criminalității, riscului și consecințelor negative**, în timp ce sănătatea publică, tratamentul, recuperarea, drepturile persoanei și mai ales reducerea riscurilor beneficiază de o vizibilitate mult mai redusă. În interiorul acestui climat general, aproximativ trei din zece materiale conțin forme suficient de clare de etichetare sau depersonalizare pentru a fi clasificate drept stigmatizare directă efectivă.

Baseline-ul stabilește astfel un **punct de referință măsurabil** pentru etapele următoare ale monitorizării. Evoluția discursului media va putea fi evaluată nu numai prin modificarea valorilor IPNS și ISD, ci și prin diversificarea cadrelor de relatare și creșterea vizibilității sănătății publice, tratamentului, recuperării, drepturilor și reducerii riscurilor, fără diminuarea acurateței jurnalistice în relatarea traficului, accidentelor sau altor riscuri reale.

Interpretarea rezultatelor trebuie realizată ținând cont de limitele studiului: eșantionul este unul intenționat, nu probabilistic; volumul materialelor diferă între surse; componenta Facebook este neechilibrată; arhivele și indexarea online pot fi incomplete; iar comparabilitatea longitudinală depinde de menținerea aceleiași metodologii și a acelorași proceduri de control al calității.

2. Introducere

Consumul de droguri este simultan o problemă de sănătate publică, o realitate socială și, în anumite situații, un subiect de aplicare a legii. Această perspectivă multiplă face ca modul în care tema este prezentată public să fie deosebit de important. Mass-media selectează evenimentele care devin vizibile, stabilește ce aspecte primesc prioritate și oferă publicului cadre de interpretare: consumul poate fi prezentat predominant ca infracțiune, pericol, eșec moral, problemă medicală, problemă de drepturi sau domeniu al prevenirii și reducerii riscurilor. Niciunul dintre aceste cadre nu este în sine suficient pentru a descrie întreaga realitate.

Stigma nu este o caracteristică a persoanei, ci un proces social prin care o diferență este etichetată și asociată cu stereotipuri negative, separare între „noi” și „ei”, pierdere de statut și discriminare. În modelul clasic al lui Link și Phelan (2001), aceste mecanisme devin stigmatizare atunci când sunt susținute de raporturi de putere care permit devalorizarea și excluderea unui grup.

În domeniul consumului de substanțe, stigma este adesea alimentată de idei precum lipsa de voință, vinovăția personală, pericolozitatea, caracterul „deviant” sau presupusa imposibilitate a recuperării. Aceste credințe pot produce forme diferite de stigmatizare: stigma publică (stereotipurile și atitudinile negative din societate), stigma trăită (discriminarea și tratamentul inegal), stigma anticipată (teama de respingere, așteptarea că va fi respins), stigma internalizată sau auto-stigma (sentiment de inferioritate) și stigma structurală, atunci când mecanismele de excludere sunt reflectate în instituții, reguli sau politici de stat (Tsai et al., 2019).

Termenul „dependență” este folosit frecvent în limbaj cotidian, dar în practica clinică se utilizează conceptul de tulburare de consum de substanțe, cu grade diferite de severitate. Modelele medicale contemporane descriu adicția ca o afecțiune tratabilă, de regulă cronică sau recurentă, determinată de interacțiuni între procese neurobiologice, factori psihologici, experiențe de viață și mediul social. Cercetarea neurobiologică a documentat modificări ale circuitelor implicate în recompensă, control, motivație și răspuns la stres, fără ca aceasta să reducă problema la o explicație exclusiv biologică (Volkow, Koob, & McLellan, 2016). American Society of Addiction Medicine definește adicția ca o boală medicală cronică, tratabilă, rezultată din interacțiunea circuitelor cerebrale, geneticii, mediului și experiențelor individuale (ASAM, 2019). Această perspectivă este importantă pentru analiza stigmei deoarece mută accentul de la ideea de „defect de caracter” către o abordare biopsihosocială, care recunoaște atât riscurile și consecințele consumului, cât și posibilitatea tratamentului și recuperării. Studiile experimentale arată că termenii folosiți contează: Kelly și Westerhoff (2010) au constatat că descrierea aceleiași persoane drept „substance abuser”, comparativ cu „person with a substance use disorder”, a crescut atribuirea vinei personale și preferința pentru răspunsuri punitive chiar în rândul profesioniștilor din sănătatea mintală.

Reducerea stigmatizării nu înseamnă minimalizarea riscurilor consumului de droguri, a traficului sau a răspunderii pentru fapte ilegale. Înseamnă separarea evaluării unui comportament sau a unei fapte de devalorizarea persoanei ca identitate și păstrarea posibilității de prevenire, tratament, recuperare și reintegrare

Stigma are consecințe care depășesc disconfortul produs de un cuvânt sau de o imagine. Ea poate modifica relația persoanei cu sistemul de sănătate, cu familia, cu locul de muncă și cu instituțiile. Stigma anticipată și internalizată pot favoriza ascunderea consumului, întârzierea solicitării de ajutor și retragerea din servicii. La nivelul serviciilor, o revizuire sistematică a arătat că atitudinile negative ale profesioniștilor față de persoanele cu tulburări de consum de substanțe se asociază cu mai puțină empatie, implicare mai redusă și o calitate mai slabă a interacțiunii terapeutice (van Boekel et al., 2013).

În contextul crizei opioidelor, Tsai și colaboratorii (2019) au descris stigma drept o barieră fundamentală pentru accesul la tratament, reducerea riscurilor și susținerea politicilor de sănătate publică. Literatura de specialitate arată, de asemenea, că stigma nu este un fenomen imuabil: atitudinile și practicile de comunicare se pot modifica atunci când dependența este înțeleasă mai bine ca problemă de sănătate, iar contactul social nu este dominat de stereotipuri și etichete depreciative (Livingston et al., 2012).

Reducerea stigmei este, prin urmare, o componentă a răspunsului de sănătate publică. Un discurs care informează corect despre riscuri, fără etichetare și dezumanizare, poate păstra gravitatea problemei și, simultan, poate reduce rușinea, distanțarea socială și barierele față de tratament.

Mass-media are un rol important în formarea percepțiilor despre fenomene cu care o mare parte a publicului nu are contact direct. În cazul drogurilor, selecția repetată a cazurilor de trafic, violență, accidente sau comportamente extreme poate face ca aceste situații să devină imaginea dominantă a consumului în ansamblu. În același timp, limbajul de tip „drogat”, „dependent fără scăpare”, „zombie” sau alte metafore dezumanizante poate transforma o problemă de sănătate sau un comportament într-o identitate socială depreciață.

Literatura de specialitate evidențiază în mod consistent faptul că modul în care consumul de droguri este prezentat în mass-media contribuie la construirea și consolidarea reprezentărilor sociale și a stigmatizării persoanelor care consumă substanțe psihoactive. Dovezile provin atât din analize de conținut ale presei, cât și din studii experimentale care demonstrează efectul direct al anumitor cadre narative asupra atitudinilor publicului.

În Australia, analiza realizată de Hughes et al. (2011), pe un eșantion de 4.397 de articole publicate în 11 ziare în perioada 2003–2008, a arătat că 55% dintre reprezentările dominante ale problematicii drogurilor au fost asociate cu aplicarea legii și justiția penală. Deși tonul general al majorității articolelor a fost neutru, predominanța cadrului penal indică o tendință de conceptualizare a consumului de droguri în primul rând ca problemă de ordine publică și control social, mai degrabă decât ca problemă de sănătate.

Această orientare este confirmată de studiile realizate în Statele Unite. McGinty et al. (2016), analizând 673 de materiale despre opioide publicate între 1998 și 2012, au constatat că problematica era prezentată mai frecvent în termenii justiției penale decât ai unei afecțiuni medicale tratabile, în timp ce posibilitățile de tratament erau menționate relativ rar. Într-un studiu ulterior, McGinty et al. (2019) au analizat 6.399 de materiale din presa scrisă și televiziune, publicate între 2008 și 2018, și au identificat cel puțin un termen stigmatizant în 49% dintre materiale. În contrast, doar 2% dintre acestea au utilizat explicit alternative lingvistice mai puțin stigmatizante. Rezultatele sugerează că stigmatizarea nu este produsă doar prin temele abordate, ci și prin vocabularul și etichetele utilizate pentru descrierea persoanelor care consumă droguri.

Date mai recente indică faptul că această problemă persistă și în contexte media diferite. Bilișli et al. (2024), într-o analiză a 753 de articole publicate în opt ziare digitale din Türkiye în 2022, au identificat conținut stigmatizant în 69,7% dintre articole, în timp ce doar aproximativ 11% au prezentat soluții sau perspective orientate către rezolvarea problemei. Această discrepanță sugerează că mass-media poate contribui la construirea unei imagini a consumului de droguri centrate predominant pe problemă, risc și devianță, în detrimentul perspectivelor de tratament, recuperare și reintegrare socială.

Importanța acestor reprezentări este susținută și de dovezi experimentale. Studiul randomizat realizat de Sumnall et al. (2025), pe un eșantion de 1.235 de participanți, a demonstrat că utilizarea unor cadre narative dezumanizante, precum metafora „zombie”, a determinat atitudini semnificativ mai stigmatizante față de persoanele care consumă droguri ($p < 0,001$). Spre deosebire de simplele analize descriptive ale conținutului media, acest tip de design experimental oferă un argument mai puternic pentru existența unei relații cauzale între modul de reprezentare și atitudinile publicului.

Cea mai recentă sinteză sistematică identificată pentru această temă a inclus 13 studii din șase țări și a concluzionat că limbajul stigmatizant rămâne frecvent în print, media digitală, video și social media, cu variații importante între contexte și tipuri de platforme (Farkouh et al., 2025). În plus, experimentul lui Sumnall și colaboratorii (2025) oferă o demonstrație importantă de cauzalitate: nu doar că media folosește uneori cadre dezumanizante, ci expunerea la asemenea formulări poate crește stigma publică.

Aceste studii susțin ideea că mass-media nu constituie doar un canal pasiv de transmitere a informației despre droguri, ci participă activ la definirea sensului social atribuit consumului de substanțe și

persoanelor care consumă droguri. Predominanța cadrelor centrate pe criminalitate și justiție penală, utilizarea frecventă a limbajului stigmatizant și recurgerea la metafore care dezumanizează pot deplasa percepția publică de la consumul de droguri ca problemă de sănătate către o reprezentare a consumatorului ca infractor, amenințare sau persoană fundamental diferită de „ceilalți”. În acest sens, reprezentarea mediatică devine un mecanism important de producere și reproducere a stigmei, cu potențiale consecințe asupra atitudinilor sociale, accesului la tratament și acceptării persoanelor care consumă droguri.

În România există o dezbatere publică intensă despre consumul de droguri, prevenție, trafic, accidente rutiere, răspunsul penal și serviciile de tratament. În acest context, este util să fie măsurat sistematic nu doar cât de des apare tema, ci și felul în care este construită. Un raport de monitorizare poate distinge între o relatare factuală despre o infracțiune și o prezentare care extinde pericolul, vina sau degradarea asupra persoanei ori asupra tuturor persoanelor care consumă droguri.

În acest context, studiul de față își propune să monitorizeze modul în care consumul de droguri și persoanele care consumă droguri sunt reprezentate în presa din România, cu o atenție particulară acordată utilizării limbajului și cadrelor de reprezentare stigmatizante. Analiza urmărește în special măsura în care consumul de droguri este prezentat predominant într-un registru negativ, moralizator sau criminalizant și în ce măsură persoanele care consumă droguri sunt asociate cu devianța, criminalitatea și pericolul social. Prin identificarea acestor tipare de reprezentare, studiul urmărește să contribuie la o mai bună înțelegere a rolului mass-mediei în construirea percepțiilor și atitudinilor sociale față de consumul de droguri și persoanele afectate.

3. Metodologie de lucru

Metodologia de lucru utilizată pentru monitorizare și analiză este redată integral mai jos, în forma actualizată pe parcursul etapei de pregătire și pilotare.

3.1. Scop și obiective

Scopul principal al cercetării este dezvoltarea și aplicarea unui instrument standardizat pentru monitorizarea modului în care consumul de droguri și persoanele care consumă droguri sunt reprezentate în mass-media românească și pentru evaluarea evoluției discursului public pe parcursul perioadelor succesive de monitorizare.

Obiectiv general

Evaluarea modului în care mass-media românească prezintă consumul de droguri, persoanele care consumă droguri și politicile publice din domeniu.

Obiective specifice

1. Identificarea frecvenței și distribuției materialelor media referitoare la droguri, pe tipuri de surse.
2. Analizarea cadrului narativ dominant: criminalizare, moralizare, sănătate publică, reducerea riscurilor, drepturile omului și prevenție/educație.
3. Măsurarea prezentării negative și stigmatizante prin Indicele de prezentare negativă și stigmatizantă (IPNS).
4. Măsurarea separată a stigmatizării directe a persoanei prin Indicele de stigmatizare directă (ISD).
5. Analizarea tonului, sentimentului, limbajului stigmatizant, sarcasmului, limbajului centrat pe persoană, reprezentării persoanei și respectării confidențialității.
6. Compararea evoluției discursului media între perioadele succesive de monitorizare.

Întrebări de cercetare

- Care sunt cadrele narrative dominante în relatarea temelor legate de droguri?
- Care este nivelul prezentării negative și stigmatizante și cât din aceasta reprezintă stigmatizare directă a persoanei?
- Există diferențe între televiziuni, presa online, radiouri și creatorii de conținut de pe Facebook?
- Se modifică profilul discursului jurnalistic între perioadele succesive de monitorizare?

Ipoteze de lucru

- Materialele despre droguri utilizează frecvent cadre de criminalizare și pericol social.
- Limbajul direct stigmatizant este mai frecvent în sursele cu stil senzaționalist și în anumite forme de conținut individual din social media.
- Materialele orientate spre sănătate publică, tratament, recuperare sau drepturile omului tind să prezinte niveluri mai reduse de stigmatizare.
- Între perioadele succesive de monitorizare pot apărea modificări ale scorurilor medii de prezentare negativă/stigmatizantă și de stigmatizare directă, precum și ale distribuției cadrelor narrative.

3.2. Designul cercetării

Studiul propus este o cercetare observațională longitudinală bazată pe analiză de conținut media mixtă (cantitativă și calitativă), având ca obiectiv evaluarea reprezentării consumului de droguri și a persoanelor care consumă droguri în mass-media românească.

Cercetarea se va derula pe perioada proiectului, impartit in 5 segmente de analiza si raportare, urmarind evolutia scorurilor in urma interventiilor de educare a jurnalistilor si a campaniei de comunicare pe tema harm reduction.

Cele 5 rapoarte vor fi:

Raport	Perioada de monitorizare
Raport 1 – baseline	ianuarie 2025 – iunie 2026
Raport 2	iulie 2026 – decembrie 2026
Raport 3	ianuarie 2027 – iunie 2027
Raport 4	iulie 2027 – decembrie 2027
Raport 5	ianuarie 2028 – aprilie 2028

Designul longitudinal va permite urmărirea schimbărilor în cadrele narrative, limbaj, ton, sentiment și reprezentarea persoanelor, precum și compararea unor indicatori care să surprindă stigmatizarea și prezentarea negativă a persoanelor care consumă droguri și situațiilor legate de acestea prezentate în mass-media.

Abordarea metodologică

Cercetarea va combina:

A. Analiză cantitativă de conținut

Va măsura:

- frecvența materialelor;
- distribuția pe tipuri de surse;
- utilizarea termenilor stigmatizanți;
- cadrele narrative dominante;
- prezența expertizei medicale;
- schimbarea scorului de stigmatizare.

B. Analiză calitativă de discurs

Va analiza:

- modul în care este construită imaginea "consumatorului de droguri";
- analiza de ton și de sentiment;
- narațiuni de vinovăție/pericol;
- existența discursului bazat pe drepturile omului;
- prezenta sau absenta notiunilor de HR în articole

Selecția surselor media

Vor fi analizate materialele jurnalistice publice disponibile în România care fac referire directă la:

- consumul de droguri;
- consumatorii de droguri;
- dependența de substanțe;
- prevenirea consumului;
- tratamentul dependențelor;
- politicile publice privind drogurile;
- intervențiile poliției, medicale sau sociale.

Structura eșantionului media

Selecția va urmări reprezentarea principalelor ecosisteme informaționale:

1. televiziuni generaliste;
2. televiziuni de știri;
3. presă online generalistă;
4. presă tabloid;
5. creatori individuali de conținut jurnalistice pe social media (Facebook);
6. presa locală
7. televiziuni locale importante
8. radiouri naționale
9. radiouri locale

3.3. Selecția surselor și structura eșantionului

Vor fi incluse materiale publice ale surselor media românești și ale creatorilor români selectați, atunci când tema drogurilor este centrală sau suficient de substanțială pentru codificare, iar materialul poate fi identificat prin dată și URL individual. Pentru televiziuni și radiouri, unitatea operațională va fi materialul jurnalistice scris publicat pe site-ul oficial al sursei; materialele exclusiv audio/video, fără text jurnalistice suficient pentru o codificare reproductibilă, nu vor fi incluse.

Structura eșantionului va acoperi televiziuni generaliste și de știri, televiziuni locale/regionale, presă online generalistă, presă locală, presă tabloidă, presă de investigație și analiză, radiouri naționale și locale/regionale, precum și creatori/influenceri selectați de pe Facebook.

Lista surselor selectate:

Televiziuni generaliste și de știri

Vor fi analizate următoarele televiziuni:

- generaliste: Pro TV, Antena 1, Kanal D, Prima TV și Televiziunea Română (TVR)

- de știri: Digi24, Antena 3 CNN, România TV, Realitatea Plus, B1 TV, Euronews România și Prima News.

Presă online

Vor fi analizate următoarele publicații online generaliste: HotNews, G4Media, Libertatea, Adevărul, Ziare.com, Gândul și Evenimentul Zilei.

În categoria presă de investigație și analiză vor fi monitorizate Recorder, PressOne și Snoop.ro.

În categoria presă tabloidă vor fi monitorizate Click!, Cancan și Spynews.

Presă locală

Vor fi monitorizate surse locale din mai multe regiuni: Buletin de București, B365, Spotmedia București, Știri de Cluj, Cluj24, Actual de Cluj, Monitorul de Cluj, Ziarul de Iași, Bună Ziua Iași, Opinia Timișoarei, Tion, Pressalert, Replica Online, Cuget Liber, Ziua de Constanța, BizBrașov, Brașov.net, Monitorul Expres, Gazeta de Sud și Craiova Forum.

Televiziuni locale și regionale

Selecția va urmări existența unei redacții proprii, producție jurnalistică locală/regională, site cu știri scrise, dată și URL individual, precum și o acoperire regională relevantă. Vor fi analizate: TVR Iași, TVR Cluj, TVR Craiova, TVR Timișoara, TVR Târgu Mureș, TeleM Regional, Bucovina TV Regional, Apollonia TV, TV Sud, MDI TV, Dobrogea TV, Info HD, Plus TV Maramureș, Antena 3 Constanța, Antena 3 Suceava, Iași TV Life și Oltenia TV.

Radiouri naționale

Vor fi analizate: Radio România Actualități, Europa FM, Digi FM, Kiss FM, Radio ZU, Magic FM, ProFM, Virgin Radio România, Rock FM, Radio România Antena Satelor, Radio România Cultural, Radio Guerrilla și Național FM.

Radiouri locale și regionale

Vor fi analizate: Radio România Iași, Radio România Oltenia-Craiova, Radio România Timișoara, Radio România Cluj, Radio România Reșița, Radio România Târgu Mureș, Radio România Constanța, Radio România Brașov FM, București FM, Radio Transilvania, City Radio și Radio Prahova.

Creatori și influenceri Facebook

Pentru componenta de social media se va utiliza un prag operațional de minimum 10.000 de urmăritori. Vor fi selectate persoane cu audiență publică relevantă și conținut informativ, medical, psihologic, social sau de opinie cu potențial de influențare a discursului despre droguri. Nu va fi impusă condiția ca persoana să fie jurnalist de profesie.

Creatori/influenceri monitorizare	selectați	pentru	Creatori/influenceri monitorizare	selectați	pentru
Cătălin Tone			Radu Țincu		
Mihai Monica Maria			Mihai Copăceanu		
Cristian Paparau			Gabriel Diaconu		
Prințesa urbană			Selly		
Andra Gogan			Bie Adam		
Mircea Bravo			Mihai Bobonete		
Gelu Duminică			Odi Onyejekwe		

Creatori/influenceri selectați pentru monitorizare	Creatori/influenceri selectați pentru monitorizare
Ela Crăciun	Laura Cosoi
Raluca Anton	Paul Olteanu
Ruxandra Luca	Robert Diaconeasa
Larisa Udilă	Emilia Burghilea
Oana Moraru	Delia Antal
Alexia Eram	Alina Ceușan
Ioana Grama	Andreea Balaban
Urania Cremene	Dana Budeanu
Dan Negru	Victor Ciutacu
Costin Militaru	Bitza
Mircea Badea	Marian Godină

3.4. Criterii de includere și excludere

Criterii de includere

- material public, destinat publicului larg, publicat de o sursă românească sau de un creator român inclus în eșantion;
- data publicării se află în intervalul analizat;
- tema drogurilor, consumului, traficului, dependenței, prevenirii, tratamentului, politicilor sau intervențiilor relevante este centrală ori suficient de substanțială pentru codificare;
- materialul are conținut jurnalistic/informativ sau, în cazul creatorilor, conținut public de informare/opinie relevant pentru tema cercetării;
- există un URL individual și o dată de publicare verificabilă.

Criterii de excludere

- materiale exclusiv publicitare sau promoționale;
- articole despre medicamente ori alte substanțe fără legătură relevantă cu consumul de droguri sau politicile din domeniu;
- comentarii ale utilizatorilor și conținut fără contribuție editorială/autor identificabil;
- mențiuni incidentale în materiale al căror subiect principal este altul;
- materiale fără dată verificabilă sau fără conținut suficient pentru codificare;
- duplicate integrale sau aproape integrale.

3.5. Strategia de colectare a datelor

Pentru baseline, datele vor fi colectate retrospectiv prin căutări manuale și reproductibile în arhivele surselor, motoarele interne de căutare, pagini de etichete/categorii și căutări externe limitate la domeniul sursei. Vor fi utilizate combinații de termeni generali, nume de substanțe, termeni privind persoanele, tratamentul, prevenția, reducerea riscurilor și politicile publice.

Exemple de termeni: drog/droguri, consum de droguri, substanțe psihoactive, etnobotanice/NSP, dependent/dependență, persoană care consumă droguri, supradoză, tratament, recuperare, reducerea riscurilor/harm reduction, cannabis, cocaină, heroină, MDMA, LSD, ketamină, metamfetamină, fentanyl, trafic de droguri, DIICOT, lege droguri, strategie antidrog și prevenție droguri.

Pentru creatorii și influencerii de pe Facebook, postările vor fi codificate numai atunci când textul, data și URL-ul individual sunt disponibile. Situațiile de dată ambiguă vor fi soluționate numai atunci când anul poate fi dedus în mod rezonabil din cronologia documentului/sursei, iar decizia va fi consemnată în jurnalul de audit.

Unitatea de analiză și deduplicarea

Unitatea de analiză este materialul media individual. Un material este considerat duplicat numai dacă reprezintă republicarea integrală sau aproape integrală a unui material deja codificat, fără contribuție editorială proprie. Același eveniment poate apărea de mai multe ori în eșantion dacă este relatat independent de surse diferite sau prin materiale editoriale distincte ale aceleiași surse.

3.6. Manualul de codificare

Fiecare material va primi un ID unic și va include evaluatorul, data codificării, termenii de căutare, data publicării, sursa, categoria sursei, tipul media, URL-ul și variabilele analitice de mai jos. Cadrul, tonul și celelalte variabile vor fi codificate pe baza conținutului dominant al materialului, nu prin simpla detectare a unor cuvinte.

Variabilă	Valori operaționale
Tema principală	Arestare/poliție; Trafic de droguri; Posesie/consum; Accident asociat consumului; Prevenție; Tratament/recuperare; Politici publice/legislație; Cercetare/educație; Altul
Cadru dominant	Criminalizare; Moralizare; Sănătate publică; Reducerea riscurilor; Drepturile omului; Prevenție/educație
Ton general	Neutru; Ambivalent; Stigmatizant/alarmant
Termeni stigmatizanți/negativi	Absenți; Prezenți izolat; Prezenți repetitiv/central. Codificarea este contextuală; termenul problematic se notează separat.
Sarcasm/ridiculizare	Nu; Da
Limbaaj centrat pe persoană	Da; Nu; Nu se aplică
Reprezentarea persoanei	Infractor/pericol; Victimă pasivă; Persoană cu problemă medicală; Persoană cu drepturi și posibilitate de recuperare; Nu se aplică
Confidențialitate	Respectată; Identificare justificată; Nerespectată/vulnerabilizantă; Nu se aplică
Sentiment	Negativ; Neutru; Pozitiv; Mixt/ambivalent

Termenii problematici nu vor fi considerați automat stigmatizanți în orice context. Se va evalua dacă termenul etichetează sau reduce persoana, dacă este utilizat de autor/sursă ori doar citat critic și dacă are un rol central sau incidental în material.

3.7. Indicele de prezentare negativă și stigmatizantă (IPNS v1.0)

IPNS va măsura prezentarea negativă și stigmatizantă în sens larg. Prin urmare, va include nu doar limbajul stigmatizant explicit, ci și criminalizarea/moralizarea, tonul alarmist, reprezentarea persoanei, confidențialitatea și sentimentul general al materialului.

Componentă IPNS	Punctaj
Cadru	Moralizare = 2; Criminalizare = 1; celelalte cadre = 0
Ton general	Stigmatizant/alarmant = 2; Ambivalent = 1; Neutru = 0
Termeni stigmatizanți/negativi	Prezenți repetitiv/central = 3; Prezenți izolat = 1; Absenți = 0
Sarcasm/ridiculizare	Da = 2; Nu = 0
Limbaj centrat pe persoană	Nu = 1; Da/Nu se aplică = 0
Reprezentarea persoanei	Infractor/pericol = 2; Victimă pasivă = 1; celelalte = 0
Confidențialitate	Nerespectată/vulnerabilizantă = 1; celelalte = 0
Sentiment	Negativ = 2; Mixt/ambivalent = 1; Neutru/Pozitiv = 0

Scorul brut IPNS va varia între 0 și 15. Intensitatea IPNS se va calcula ca scor brut / 15×100 . Un material va fi considerat IPNS pozitiv dacă scorul brut este > 0 . Nivelurile descriptive vor fi: 0 = absentă; $>0 - <25$ = redusă; 25–49,99 = moderată; 50–74,99 = ridicată; 75–100 = foarte ridicată.

IPNS nu va fi interpretat ca echivalent al stigmatizării explicite. Un material poate fi IPNS pozitiv printr-un cadru de criminalizare, ton negativ sau reprezentare de pericol, chiar în absența unei etichetări directe a persoanei. Pentru această distincție se va utiliza complementar ISD.

3.8. Indicele de stigmatizare directă (ISD v1.0)

ISD va fi un indicator conceput pentru identificarea stigmatizării directe a persoanei. El va exclude din calcul cadrul general, tonul general, sentimentul și confidențialitatea și se va concentra pe semnale explicite de etichetare, ridiculizare și depersonalizare.

Componentă ISD	Punctaj
Termeni stigmatizanți/negativi	Prezenți repetitiv/central = 3; Prezenți izolat = 1; Absenți = 0
Sarcasm/ridiculizare	Da = 2; Nu = 0
Limbaj centrat pe persoană	Nu = 1; Da/Nu se aplică = 0
Reprezentarea ca infractor/pericol	2 puncte, numai dacă tema principală NU este „Trafic de droguri” și NU este „Arestare/poliție”; în aceste două teme = 0

Scorul brut ISD va varia între 0 și 8. Intensitatea ISD se va calcula ca scor brut / 8×100 . Pentru prevalența principală se va utiliza pragul $ISD \geq 2$, definit ca „stigmatizare directă efectivă”. Scorul 1 va fi tratat separat ca semnal direct izolat, insuficient pentru clasificarea principală.

Nivelurile descriptive vor fi: 0 = absentă; 1 = semnal izolat; 2–3 = directă; 4–5 = directă ridicată; 6–8 = directă foarte ridicată. Componenta „infractor/pericol” nu va fi punctată în materialele despre trafic de droguri și arestare/poliție, pentru a evita clasificarea automată drept stigmatizare directă a unei descrieri penale care poate fi factuală și inerentă subiectului.

3.9. Analiza statistică și comparația între surse

Pentru fiecare perioadă se vor calcula frecvențe și procente, scorul mediu și median, deviația standard, și distribuția nivelurilor pentru IPNS și ISD. Rezultatele vor fi prezentate atât pentru întregul eșantion,

cât și stratificat pe familii de surse (televiziuni, presă online, radiouri, influenceri Facebook) și pe categorii operaționale.

Comparațiile vor include distribuția cadrelor, tonului, termenilor stigmatizanți, sarcasmului, limbajului centrat pe persoană, reprezentării persoanei, confidențialității și sentimentului. Analiza longitudinală va compara aceiași indicatori între perioadele succesive de monitorizare și între rapoartele corespunzătoare.

Controlul calității și trasabilitate

Baza de date va păstra pentru fiecare material ID-ul, data, sursa și URL-ul, precum și jurnalul de căutare și observațiile de codificare. La finalul fiecărei perioade vor fi efectuate controale pentru duplicate, câmpuri obligatorii, date în afara perioadei, valori nepermise și consistența formulelor. IPNS și ISD vor fi calculate prin formule uniforme pentru toate materialele.

Monitorizarea surselor, identificarea și extragerea materialelor eligibile, precum și codificarea variabilelor de analiză au fost realizate cu ajutorul unor aplicații specifice bazate pe inteligență artificială, configurate pentru aplicarea criteriilor de selecție și a manualului de codificare al studiului. Pentru controlul calității, un eșantion selectat aleatoriu, reprezentând 25% din materialele incluse, a fost verificat de un evaluator uman prin confruntarea materialului original cu variabilele și scorurile atribuite. Neconcordanțele identificate în această etapă au fost corectate în baza de date înaintea analizei statistice.

3.10. Limitări metodologice

- Eșantionul va reflecta materialele publice recuperabile prin trasee reproductibile de căutare; arhivele incomplete sau indexarea limitată pot conduce la subestimarea volumului real de conținut; eșantionarea este limitată, nu exhaustivă.
- Numărul de materiale poate diferi substanțial între surse; comparațiile procentuale pentru sursele cu N mic vor fi interpretate cu prudență.
- În eșantioanele ulterioare se va menține aceeași procedură de evaluare și se vor utiliza aceleași definiții operaționale, pentru a asigura comparabilitatea longitudinală.

3.11. Studiul pilot

Validarea preliminară a metodologiei a fost realizată printr-un studiu pilot pe un eșantion de 50 de mesaje selectate din surse media diferite. În cadrul studiului pilot au fost verificate procesul de codificare, formulele de calcul și modul de operaționalizare a indicatorilor. Rezultatele pilotării au evidențiat necesitatea revizuirii indicilor inițiali, considerați prea largi pentru a surprinde cu suficientă precizie dimensiunile analizate. În urma acestei etape, indicii au fost ajustați și a fost stabilită formula utilizată în forma finală a metodologiei, care permite o măsurare mai precisă și mai adecvată a itemilor propuși.

4. Rapoarte de monitorizare

Monitorizarea este concepută ca o serie de cinci rapoarte succesive. Fiecare raport va utiliza aceeași structură de codificare și aceiași indicatori, pentru ca schimbările de frecvență, cadru, limbaj, IPNS și ISD să poată fi urmărite în timp. Primul raport stabilește nivelul de referință (baseline); rapoartele ulterioare vor putea fi citite în raport cu acest punct inițial.

Raport	Perioada	Rol în serie
Raport 1 – Baseline	1 ianuarie 2025 – 30 iunie 2026	Nivel de referință
Raport 2	1 iulie 2026 – 31 decembrie 2026	Primul interval post-baseline
Raport 3	1 ianuarie 2027 – 30 iunie 2027	Monitorizare longitudinală
Raport 4	1 iulie 2027 – 31 decembrie 2027	Monitorizare longitudinală
Raport 5	1 ianuarie 2028 – 30 aprilie 2028	Închiderea seriei

5. Raportul 1 – Baseline: rezultate și interpretare (perioada de monitorizare: 1 ianuarie 2025-30 iunie 2026)

5.1. Dimensiunea și structura eșantionului inițial

Structura eșantionului inițial este esențială pentru interpretarea corectă a procentelor. Orice procent trebuie interpretat în raport cu structura eșantionului. Tipurile de surse nu contribuie cu același număr de materiale, iar predominanța știrilor despre anumite teme poate influența distribuția cadrelor, tonului și indicilor.

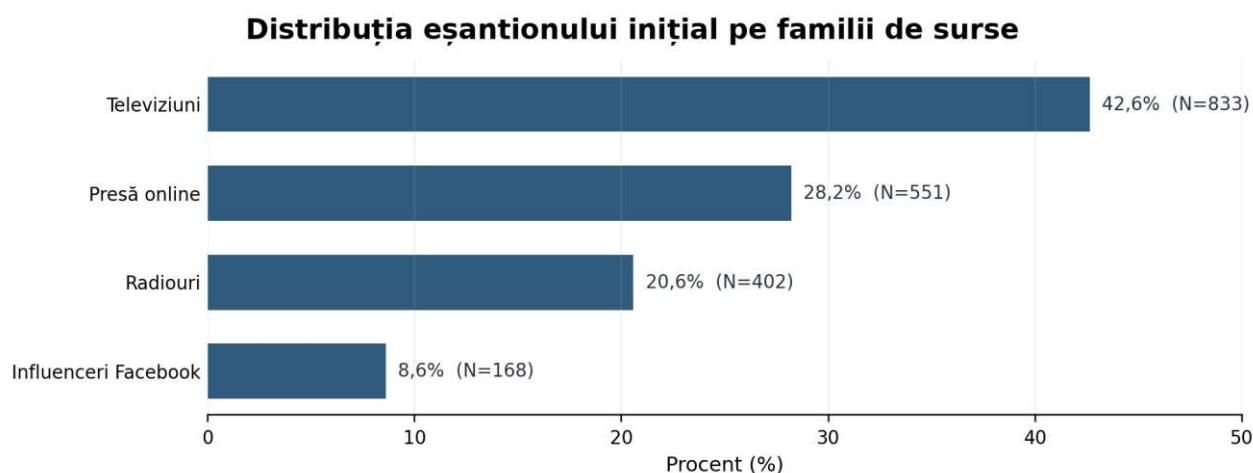

Figura 1. Distribuția materialelor pe familii mari de surse.

Categorie operațională de sursă	N	% din eșantion
Televiziune de știri	420	21,5%
Televiziune generalistă	271	13,9%
Televiziune locală	142	7,3%
Presă online generalistă	156	8,0%
Presă locală	329	16,8%
Presă tabloid	53	2,7%
Presă de investigație și analiză	13	0,7%
Radio național	183	9,4%
Radio local	219	11,2%
Influencer / creator de conținut	168	8,6%

Rezultatele baseline. Eșantionul inițial cuprinde 1954 materiale eligibile. Televiziunile furnizează 42,6% din materiale, presa online 28,2%, radiourile 20,6%, iar creatorii/influencerii Facebook 8,6%. Această distribuție arată că rezultatele globale reflectă în primul rând ecosistemul editorial al televiziunilor și presei online, dar includ și o componentă radio consistentă și un eșantion distinct de social media.

5.2. Tema principală a materialului

Tema principală indică aspectul fenomenului căruia materialul îi acordă cea mai mare importanță. Tema arată ce aspect al fenomenului ajunge în centrul atenției publice. Dacă mass-media relatează mai ales trafic, arestări și accidente, publicul va întâlni problema drogurilor într-un context diferit față de unul în care predomină prevenția, tratamentul sau reducerea riscurilor.

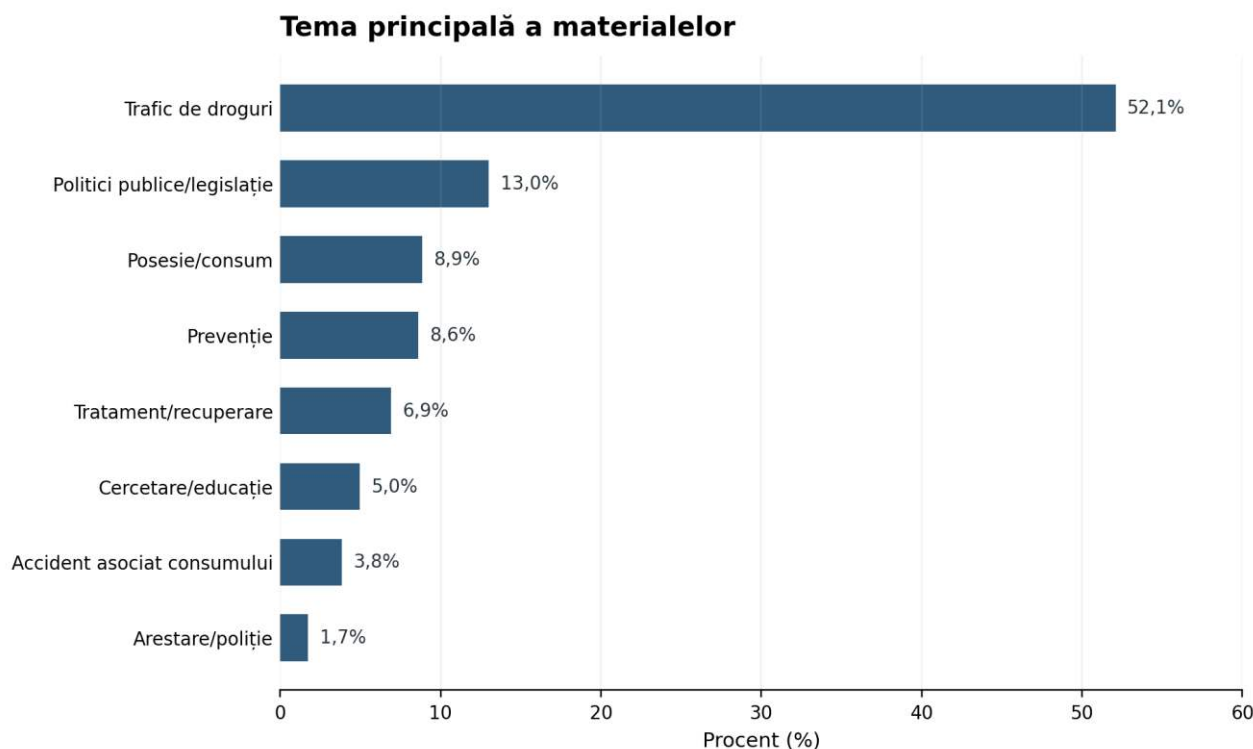

Figura 2. Distribuția materialelor după tema principală.

Traficul de droguri reprezintă 52,1% din eșantionul inițial, fiind de departe tema dominantă. Politicile publice/legislația reprezintă 13,0%, posesia/consumul 8,9%, iar prevenția 8,6%. Această structură explică parțial de ce criminalizarea și sentimentul negativ sunt frecvente: o mare parte a materialelor pornesc de la fapte de trafic, anchete și consecințe penale. Este important, însă, să nu confundăm această structură tematică cu stigma directă a persoanelor care consumă droguri.

5.3. Cadrul narativ dominant

Cadrul narativ reprezintă lentila interpretativă dominantă prin care este organizată relatarea. Două materiale pot descrie același fenomen, dar unul îl poate prezenta în primul rând ca problemă penală, iar altul ca problemă de sănătate, drepturi sau prevenție. Cadrul influențează ce cauze și ce soluții par firești cititorului.

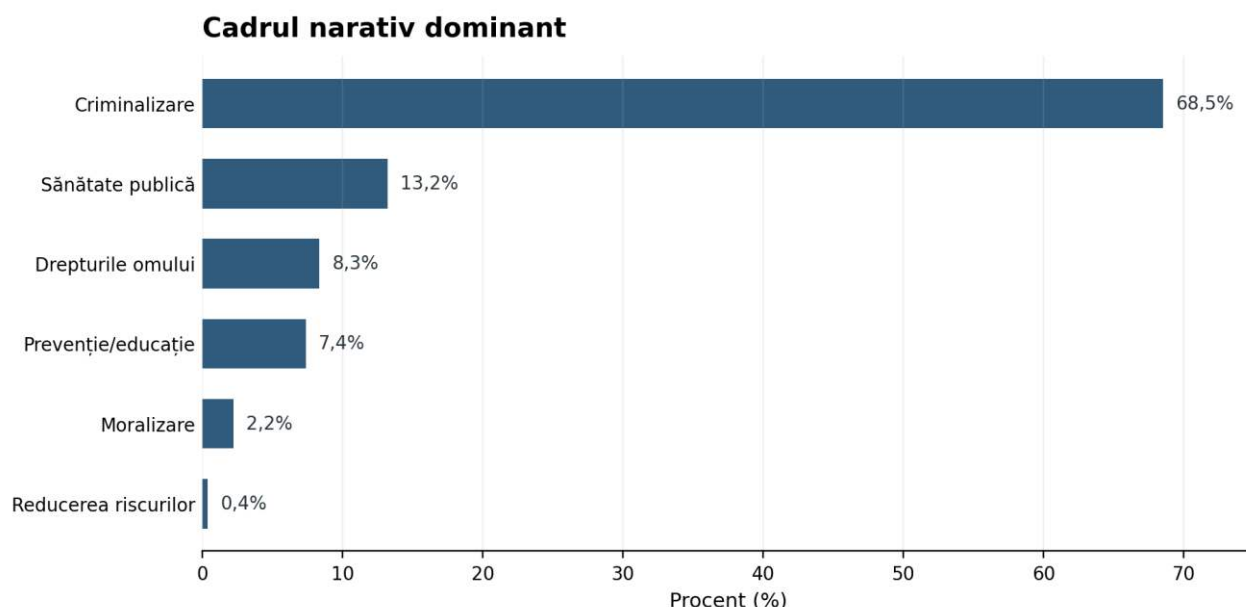

Figura 3. Distribuția cadrului narativ dominant.

Criminalizarea este cadrul dominant în 68,5% dintre materiale. Sănătatea publică apare ca cadru dominant în 13,2%, drepturile omului în 8,3%, iar prevenția/educația în 7,4%. Reducerea riscurilor este dominantă în numai 0,4% din eșantion. Rezultatul indică o puternică orientare a agendei media către control și consecințe penale și o vizibilitate mult mai redusă a serviciilor, recuperării și intervențiilor de reducere a riscurilor.

Expresiile recurente asociate cadrelor narative

Pentru această analiză suplimentară au fost numărate, o singură dată per material, familii de termeni sau expresii prezente în titlu și/sau în câmpul de codificare „termen/expresie problematică”. Procentele din ultima coloană sunt raportate la numărul de materiale din cadrul respectiv și au rol descriptiv; ele nu reprezintă o analiză lingvistică exhaustivă a textului integral.

Cadru dominant	N eșantion (%)	Termeni/expresii recurente în eșantion
Criminalizare	1339 (68.5%)	arestat / reținut: 241 (18.0%); traficant / traficanți: 225 (16.8%); DIICOT / procurori: 217 (16.2%); prins / flagrant: 180 (13.4%); mare risc: 153 (11.4%)
Sănătate publică	258 (13.2%)	dependență / dependenți: 50 (19.4%); tratament / recuperare: 20 (7.8%); medic / medical: 17 (6.6%); spital / urgență: 17 (6.6%); supradoză: 15 (5.8%)
Drepturile omului	163 (8.3%)	DrugTest / condus sub influență: 5 (3.1%); consimțământ / internare forțată: 2 (1.2%); dezincriminare / legalizare: 2 (1.2%); drepturi / demnitate: 1 (0.6%); stigmat / discriminare: 1 (0.6%)
Prevenție/educație	144 (7.4%)	elevi / școli: 43 (29.9%); prevenire / prevenție: 22 (15.3%); părinți / familie: 14 (9.7%); educație / informare: 6 (4.2%); campanie antidrog: 5 (3.5%)
Moralizare	43 (2.2%)	greșit / plătesc / pedeapsă: 4 (9.3%); viciu / patimă: 3 (7.0%); terorizat / căi greșite: 2 (4.7%); rușine / dezamăgire: 1 (2.3%); „Spune NU”: 1 (2.3%)

Cadru dominant	N (% eșantion)	Termeni/expresii recurente în eșantion
Reducerea riscurilor	7 (0.4%)	„harm reduction / reducerea riscurilor”; „safe zone”; „siguranță”; „reducerea consecințelor” (N mic: 7 materiale)

Interpretare. Cadrul de criminalizare este construit în primul rând prin vocabular procedural și penal — arestare, reținere, DIICOT, flagrant, percheziții și „mare risc”. Acest vocabular este justificat atunci când subiectul este traficul sau o procedură penală. Din perspectiva stigmatizării, devine relevant momentul în care aceeași lentilă este transferată asupra persoanelor care consumă droguri ori asupra dependenței și nu este echilibrată de informații privind sănătatea, tratamentul, recuperarea sau drepturile persoanei.

5.4. Tonul general

Tonul descrie registrul în care este comunicată informația și gradul de intensificare emoțională a relatării. Tonul descrie registrul în care informația este comunicată. Un material poate relata un eveniment grav într-o manieră neutră sau poate amplifica frica, indignarea și senzaționalismul. Tonul este relevant deoarece intensitatea emoțională poate influența percepția de pericol și distanța socială chiar atunci când informația factuală este corectă.

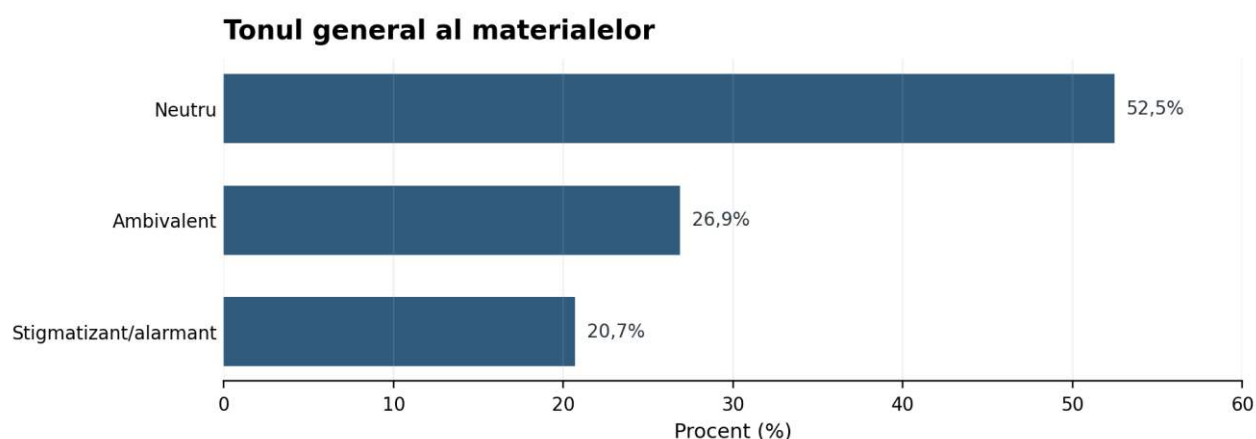

Figura 4. Tonul general al materialelor.

Tonul neutru/informativ este cel mai frecvent (52,5%), urmat de tonul ambivalent (26,9%). Tonul explicit stigmatizant/alarmant apare în 20,7% dintre materiale. Faptul că peste jumătate din eșantion este neutru este important: predominanța cadrului penal nu înseamnă automat senzaționalism. În același timp, aproximativ un material din cinci utilizează un registru alarmist suficient de clar pentru a fi codificat ca atare.

Indicatori lingvistici și exemple asociate categoriilor de ton

Categorie de ton	N (% eșantion)	Exemple/indicatori observați	Cum se interpretează
Neutru	1025 (52.5%)	formule factuale: „a fost reținut”, „a decis”, „studiu”, „specialiști”, „tratament”, „servicii”	gravitatea faptelor poate fi relatată fără intensificatori emoționali sau etichetare
Ambivalent	525 (26.9%)	informație factuală combinată cu formule precum „semnal de alarmă”, „creierul sub asediu”, „coșmar”	materialul conține simultan elemente informative și elemente care amplifică emoțional mesajul

Categorie de ton	N eșantion (%)	Exemple/indicatori observați	Cum se interpretează
Stigmatizant/alarmant	404 (20.7%)	„șocant”, „urias”, „pericol”, „flagel”, „record”, „zombie”, „halucinant”, „ravagii”	frica, senzaționalismul, dezumanizarea sau etichetarea devin dominante în construcția mesajului

5.5. Termenii stigmatizanți sau negativi

Analiza termenilor urmărește dacă limbajul descrie comportamentul sau starea persoanei ori, dimpotrivă, transformă aceste elemente într-o etichetă identitară. Cuvintele pot transforma un comportament sau o boală într-o identitate. Etichetele reduc persoana la consumul său și pot activa stereotipuri despre vină, periculozitate sau lipsa șanselor de recuperare. De aceea codificarea nu s-a bazat doar pe apariția unui cuvânt, ci pe contextul în care acesta este folosit.

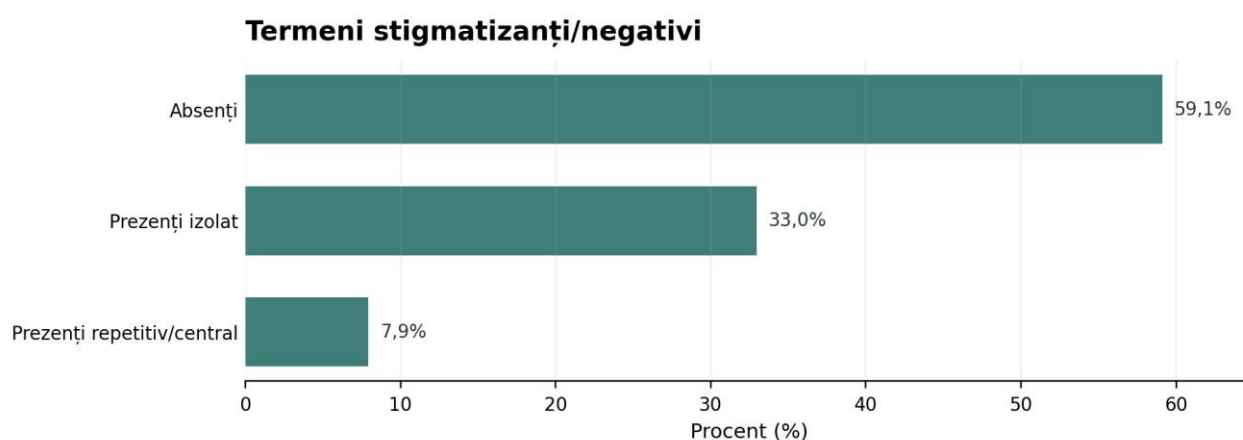

Figura 5. Prezența termenilor stigmatizanți/negativi.

Rezultatele baseline. În 59,1% dintre materiale nu au fost identificați termeni stigmatizanți/negativi. Ei apar izolat în 33,0% și repetitiv sau central în 7,9%. În total, 40,9% din eșantion conține cel puțin un asemenea element, dar numai o parte relativ mică este construită în mod repetitiv în jurul lui. Această diferență între apariția punctuală și utilizarea centrală este esențială pentru evaluarea intensității stigmei.

Familii lexicale și expresii problematice recurente

Familie lexicală	N materiale	% din cele 892 cu expresie problematică	Interpretare
traficant / traficanți	137	15.4%	etichetă de rol penal; nu este automat stigmatizantă, dar poate deveni problematică prin generalizare sau folosire depreciativă
drogat / drogați / drogată	53	5.9%	etichetare directă a persoanei prin starea/consumul său
dealer / dealeri	50	5.6%	etichetă de rol penal; necesită interpretare contextuală
șocant / șoc	16	1.8%	intensificator senzaționalist/alarmist
urias / uriașă	16	1.8%	intensificator de amploare; poate amplifica percepția de criză

Familie lexicală	N materiale	% din cele 892 cu expresie problematică	Interpretare
dependent / dependenți	14	1.6%	poate fi neutră sau etichetantă în funcție de construcție; limbajul centrat pe persoană este preferabil
pericol / periculos	11	1.2%	asociere explicită cu amenințarea
record	10	1.1%	intensificator de excepționalitate
flagel	8	0.9%	metaforă socială de contaminare/amenințare generalizată
zombie	5	0.6%	metaforă dezumanizantă
ravagii	3	0.3%	metaforă catastrofică
bombă	3	0.3%	formulă senzaționalistă

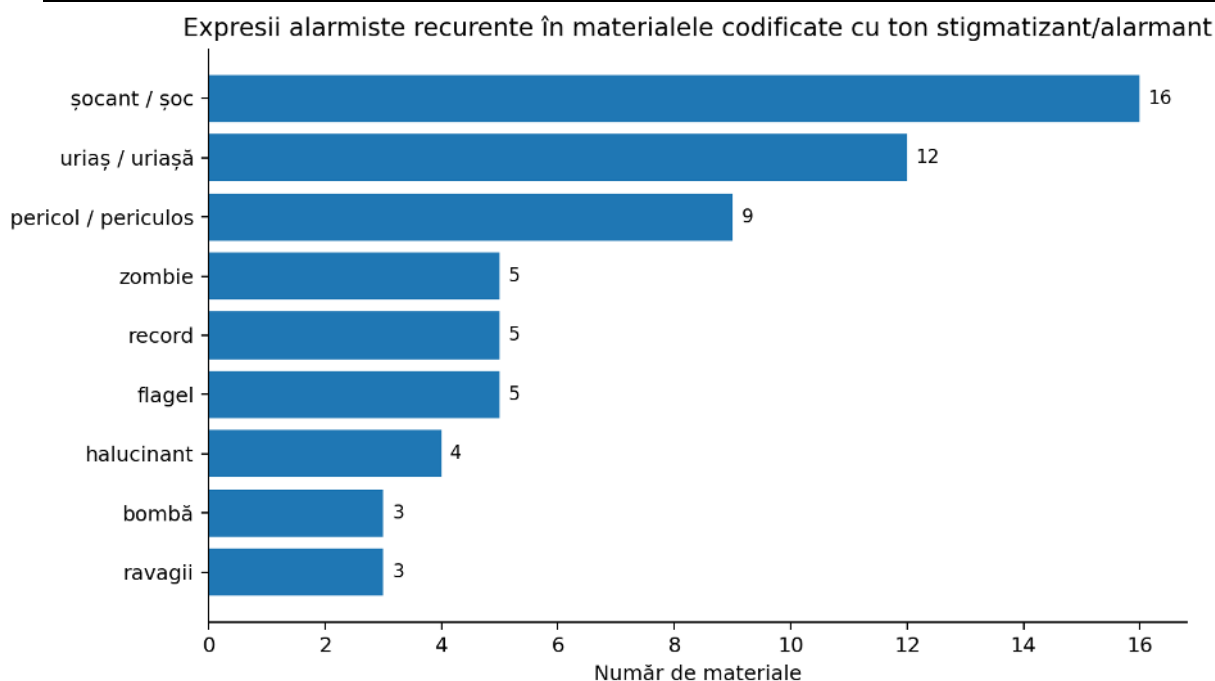

Figura suplimentară. Expresii alarmiste recurente în materialele codificate cu ton stigmatizant/alarmant. Numărare la nivel de material, pe baza câmpului de expresie problematică.

Observație. Termeni precum „traficant” sau „dealer” nu trebuie eliminați din jurnalism atunci când descriu factual o faptă ori o calitate procesuală relevantă. În schimb, termeni precum „drogat”, metaforele de tip „zombie” sau „flagel” și intensificatorii de tip „șocant/uriaș/record” sunt mai susceptibili să transforme relatarea din informare în etichetare ori alarmism.

5.6. Sarcasmul, limbajul centrat pe persoană și vulnerabilizarea

Sarcasmul, limbajul centrat pe persoană și vulnerabilizarea surprind mecanisme diferite prin care relatarea poate produce distanțare, dispreț sau expunere inutilă. Sarcasmul și ridiculizarea transmit dispreț sau inferiorizare; limbajul necentrat pe persoană transformă consumul într-o etichetă identitară; iar expunerea nejustificată poate vulnerabiliza persoanele și familiile. Aceste elemente sunt mai apropiate de stigma directă decât simpla existență a unui ton negativ.

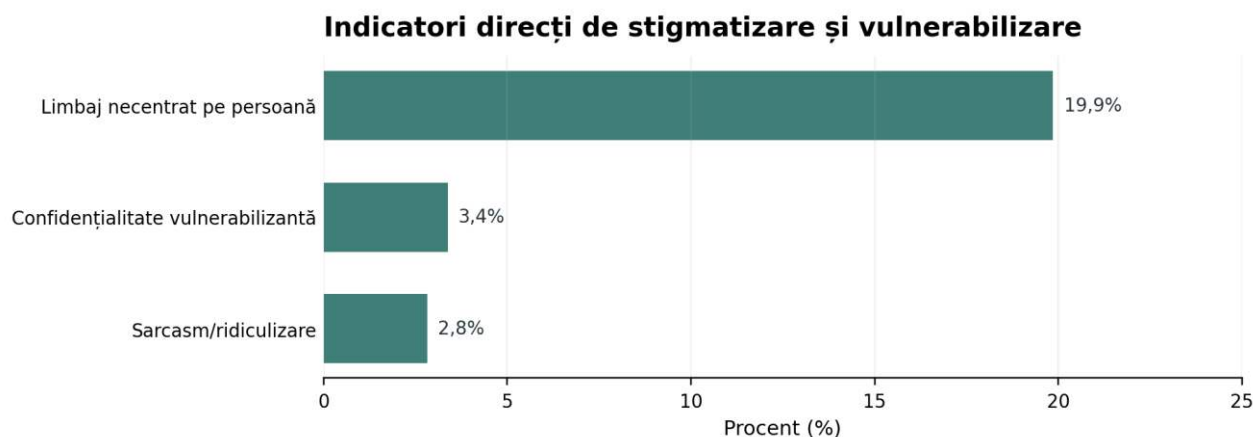

Figura 6. Indicatori direcți de stigmatizare și vulnerabilizare.

Limbajul necentrat pe persoană apare în 19,9% dintre materiale. Confidențialitatea este codificată ca nerespectată/vulnerabilizantă în 3,4%, iar sarcasmul sau ridiculizarea în 2,8%. La nivel global, sarcasmul și expunerea vulnerabilizantă sunt rare; problema mai frecventă este modul de referire la persoană.

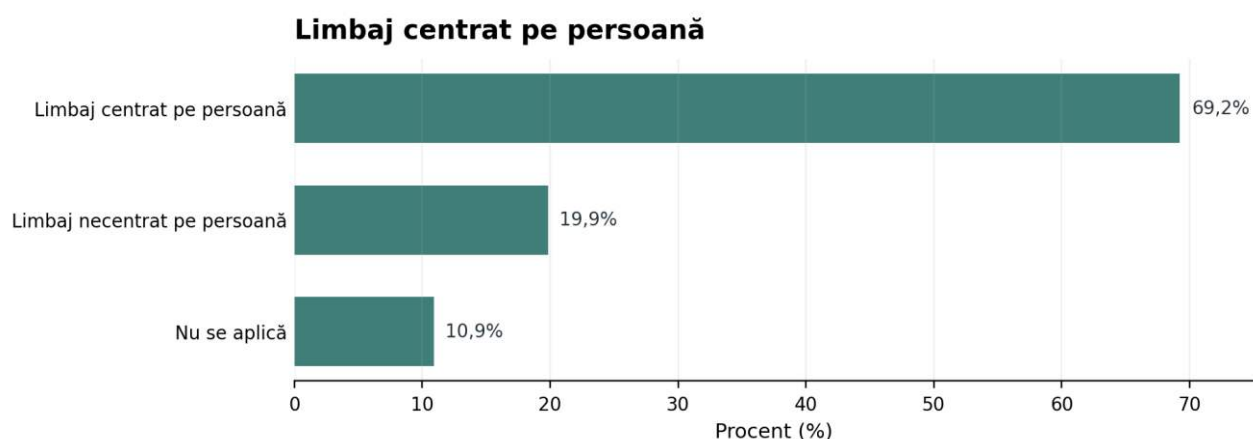

Figura 7. Limbajul centrat pe persoană.

Limbajul centrat pe persoană este prezent în 69,2% dintre materiale, absent în 19,9%, iar în 10,9% variabila nu se aplică. Acest rezultat arată că practicile lingvistice responsabile sunt deja dominante, dar coexistă cu un segment relevant în care identitatea persoanei este formulată prin etichetă.

Exemple de limbaj centrat și necentrat pe persoană

Categorie de codificare	N (% eşantion)	Exemple din eşantion / formulări relevante	Semnificație
Limbaj centrat pe persoană – Da	1353 (69,2%)	„o persoană care a consumat droguri”; „copiii care consumă droguri”; „minorii cu dependențe”; referiri la tratament și recuperare	persoana rămâne subiectul, iar consumul/dependența este o caracteristică sau o problemă de sănătate, nu identitatea sa
Limbaj centrat pe persoană – Nu	388 (19,9%)	„drogat/drogați”; „toxicoman”; formule în care persoana este redusă la consum, stare sau etichetă	crește riscul de stereotipizare și distanțare socială

Categorie de codificare	N (% eșantion)	Exemple din eșantion / formulări relevante	Semnificație
Nu se aplică	213 (10,9%)	materiale despre substanțe, politici sau statistici în care nicio persoană nu este reprezentată	variabila nu poate fi evaluată relevant
Sarcasm/ridiculizare – Da	55 (2,8%)	„Narcos de Cluj”; „cel mai pârlit traficant”; „iarba și coxul se vând ca pâinea caldă”; „Micul Escobar”	ridiculizarea poate crește disprețul și poate transforma subiectul într-un spectacol

5.7. Reprezentarea persoanei

Reprezentarea persoanei arată rolul social în care aceasta este plasată de materialul media. Nu toate materialele vorbesc despre persoană în același rol. O persoană poate apărea ca infractor/pericol, victimă pasivă, pacient cu problemă medicală sau persoană cu drepturi și posibilitate de recuperare. Aceste imagini influențează empatia, distanța socială și tipul de soluții pe care publicul le poate considera legitime.

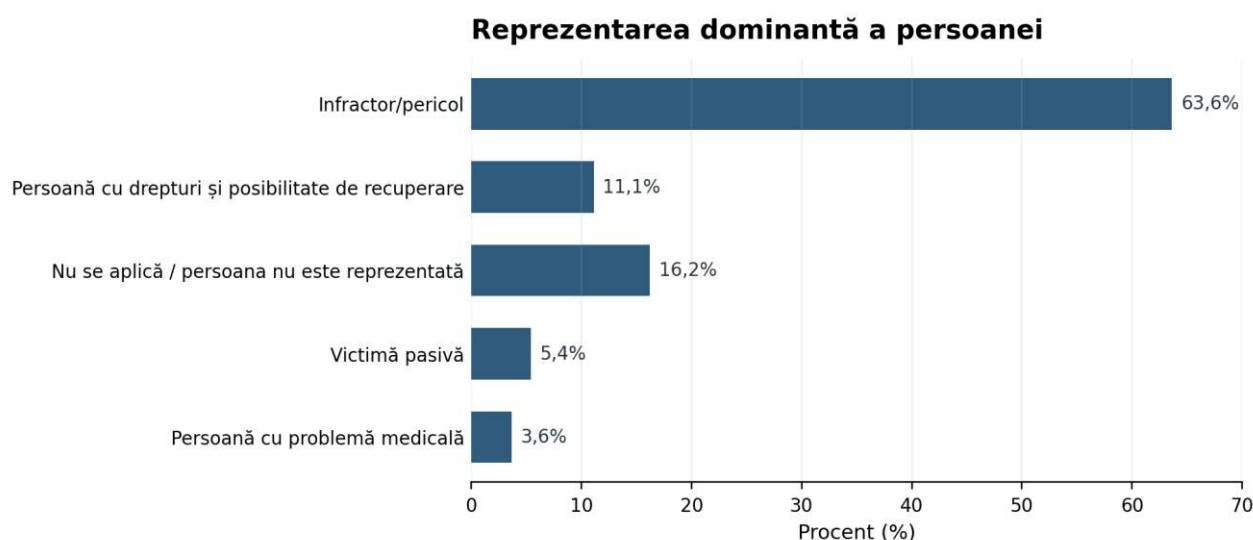

Figura 8. Reprezentarea dominantă a persoanei.

Rezultatele baseline. Reprezentarea „infractor/pericol” apare în 63,6% din eșantion. Această valoare trebuie interpretată împreună cu faptul că traficul de droguri reprezintă peste jumătate din materiale. Reprezentarea ca persoană cu drepturi și posibilitate de recuperare apare în 11,1%, iar ca persoană cu problemă medicală în 3,6%. Tocmai pentru a evita supraestimarea stigmei, ISD nu punctează automat „infractor/pericol” în materialele despre trafic sau arestare/poliție.

Expresii și contexte asociate reprezentării persoanei

Reprezentare	N (% eșantion)	Expresii/contexte tipice din eșantion	Lectură metodologică
Infractor/pericol	1243 (63.6%)	„arestat”, „reținut”, „traficant”, „dealer”, „prins în flagrant”, „pericol”	poate fi legitimă pentru trafic/infracțiuni; devine stigmatizantă dacă este transferată fără justificare asupra persoanei care consumă

Reprezentare	N (% eșantion)	Expresii/contexte tipice din eșantion	Lectură metodologică
Victimă pasivă	106 (5.4%)	persoană „distrusă”, „pierdută”, „zombie”, fără agenție sau posibilitate de recuperare	poate produce compasiune, dar și paternalism sau dezumanizare
Persoană cu problemă medicală	71 (3.6%)	„dependență”, „tratament”, „spital”, „reabilitare”, „supradoză”, „consiliere”	mută accentul spre sănătate, servicii și nevoi de îngrijire
Persoană cu drepturi și posibilitate de recuperare	217 (11.1%)	„a doua șansă”, „tratament”, „recuperare”, „drepturi”, „compasiune”, „acces la servicii”	recunoaște demnitatea, capacitatea de schimbare și dreptul la sprijin
Nu se aplică / persoana nu este reprezentată	317 (16.2%)	materiale centrate pe substanțe, politici, date sau instituții	nu există suficient conținut pentru evaluarea reprezentării individuale

5.8. Confidențialitatea și identificarea persoanei

Confidențialitatea este relevantă deoarece expunerea inutilă a identității poate extinde consecințele sociale ale consumului sau dependenței dincolo de situația relatată. În subiectele sensibile, identificarea inutilă poate produce consecințe sociale pentru persoană și familie: rușine, expunere, discriminare sau afectarea vieții profesionale. În schimb, identificarea poate fi justificată când există un interes public real, de exemplu în cazul unor persoane publice sau al unor dosare judiciare în care identitatea este relevantă.

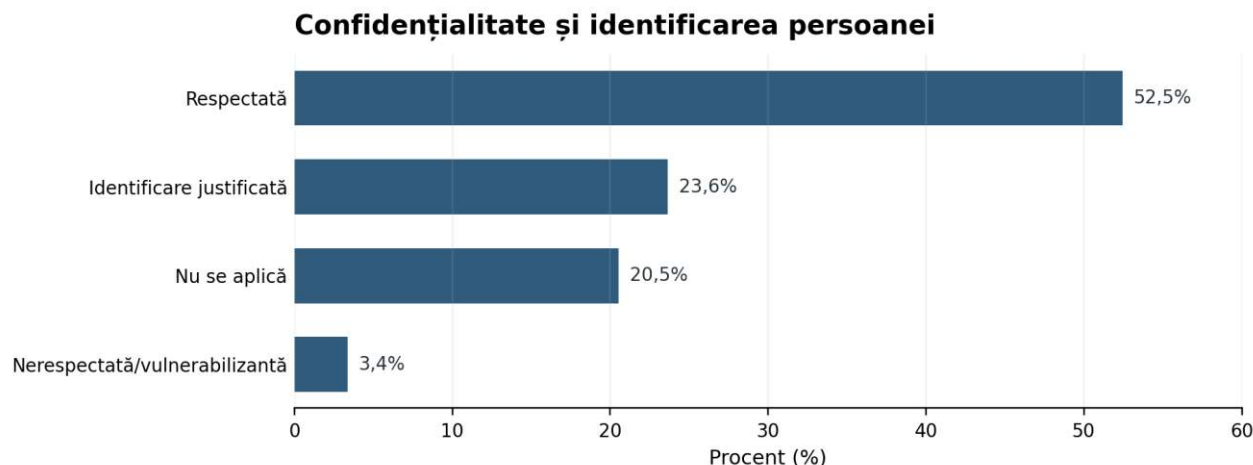

Figura 9. Confidențialitatea și justificarea identificării persoanei.

Confidențialitatea este respectată în 52,5% dintre materiale, iar identificarea este justificată în 23,6%. În 20,5% criteriul nu se aplică. Numai 3,4% au fost codificate ca nerespectare sau vulnerabilizare, ceea ce indică faptul că expunerea directă nejustificată este una dintre problemele mai rare ale eșantionului.

Criterii operaționale utilizate pentru evaluarea confidențialității

Categorie	N eșantion (%)	Indicatori contextuali	Semnificație
Respectată	1025 (52.5%)	persoana nu este expusă inutil; informația personală este limitată la ceea ce este relevant	reduce riscul de rușine publică, discriminare și consecințe sociale inutile
Identificare justificată	462 (23.6%)	persoană publică, interes public clar sau context juridic care justifică identificarea	identificarea nu este echivalentă automat cu vulnerabilizarea
Nerespectată/vulnerabilizantă	66 (3.4%)	nume/imagini/detalii identificabile fără necesitate clară; expunere degradantă ori a minorilor	poate amplifica stigmatizarea dincolo de momentul publicării
Nu se aplică	401 (20.5%)	nu este prezentată o persoană identificabilă	criteriul nu poate fi evaluat

5.9. Sentimentul general

Sentimentul surprinde valența generală a materialului — negativă, neutră, pozitivă sau mixtă — și completează analiza tonului. Sentimentul surprinde valența generală a materialului: negativă, neutră, pozitivă sau mixtă. Este un indicator mai larg decât tonul și nu echivalează cu stigma. Un material despre o supradoză sau o condamnare va avea firesc un sentiment negativ, dar acest lucru contribuie la climatul general în care publicul întâlnește tema drogurilor.

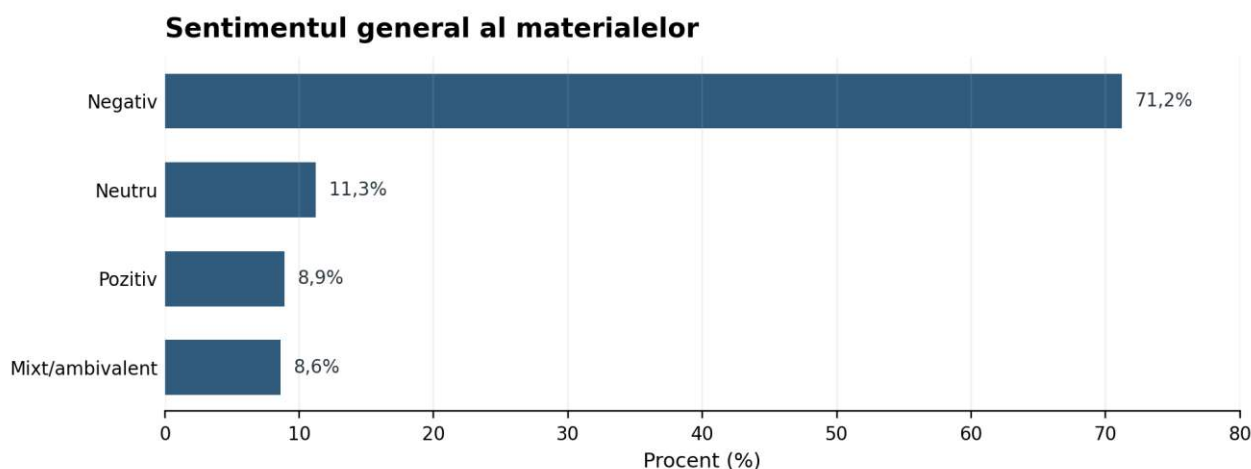

Figura 10. Sentimentul general al materialelor.

Sentimentul negativ domină eșantionul inițial (71,2%). Sentimentul neutru reprezintă 11,3%, pozitivul 8,9%, iar mixtul/ambivalentul 8,6%. Rezultatul este coerent cu ponderea mare a materialelor despre trafic, accidente, arestări și alte consecințe negative. El descrie climatul informațional, nu stigma directă.

Indicatori ai sentimentului general în construcția mesajului

Sentiment	N eșantion (%)	Exemple de construcție	Interpretare
Negativ	1392 (71.2%)	accent pe arestări, moarte, violență, pericol, pierdere, sancțiuni	reflectă în mare măsură natura subiectelor; nu echivalează automat cu stigmatizarea

Sentiment	N eșantion (%)	Exemple de construcție	Interpretare
Neutru	220 (11.3%)	date, decizii, explicații și informație factuală fără evaluare afectivă dominantă	favorizează informarea fără amplificare emoțională
Pozitiv	174 (8.9%)	tratament, recuperare, prevenție, servicii, sprijin, soluții	arată posibilitatea de intervenție și schimbare, fără a minimaliza riscurile
Mixt/ambivalent	168 (8.6%)	coexistență între informație/soluții și elemente de teamă, condamnare sau dramatizare	util pentru identificarea mesajelor care pot fi îmbunătățite fără rescriere integrală

5.10. Indicele de prezentare negativă și stigmatizantă (IPNS)

IPNS descrie climatul general de prezentare negativă și stigmatizantă. El surprinde mediul general în care tema este prezentată: criminalizare sau moralizare, ton alarmist, termeni stigmatizanți, sarcasm, limbaj necentrat, reprezentarea ca pericol, vulnerabilizarea confidențialității și sentimentul negativ. Scopul lui este să măsoare climatul de prezentare, nu numai insulta sau etichetarea explicită.

IPNS pozitiv: 85,3% | Intensitate medie: 34,0/100 | Mediană: 33,33/100

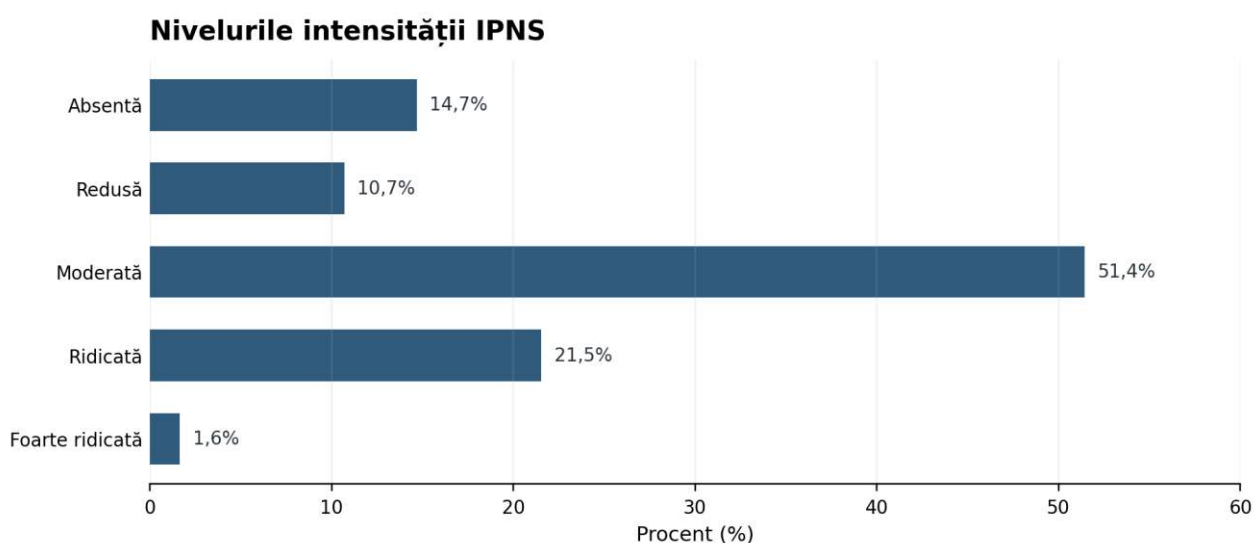

Figura 11. Distribuția nivelurilor IPNS.

IPNS este pozitiv în 85,3% dintre materiale. Totuși, intensitatea mediană este 33,33/100, iar categoria cea mai frecventă este „moderată” (51,4%). Materialele cu intensitate ridicată reprezintă 21,5%, iar cele foarte ridicate 1,6%. Acest profil confirmă că indicele este sensibil: un material poate fi IPNS pozitiv doar pentru că tratează tema în cadru penal și cu sentiment negativ, fără ca persoana să fie stigmatizată explicit.

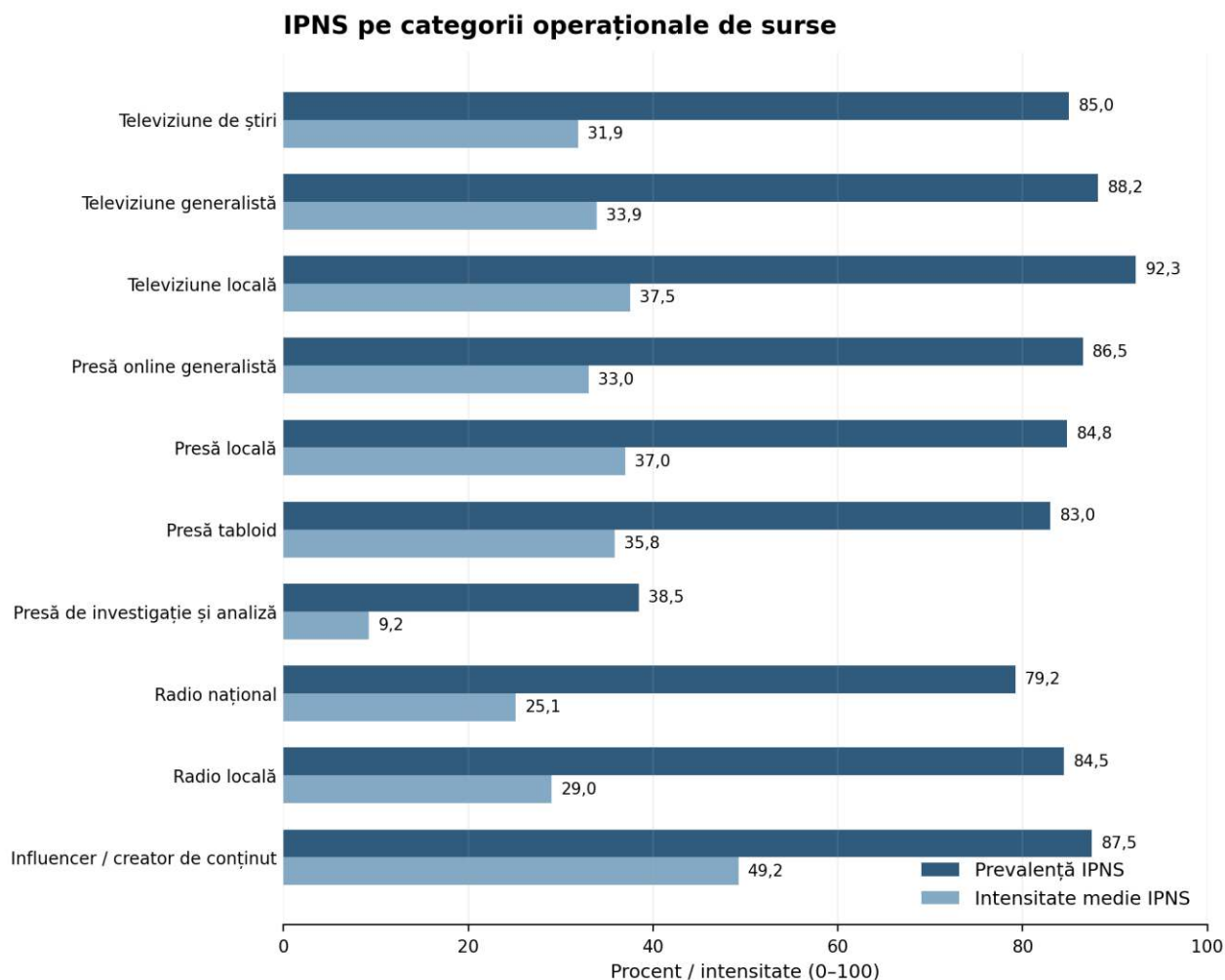

Figura 12. Prevalența și intensitatea medie IPNS pe categorii operaționale de surse.

IPNS este ridicat ca prevalență în aproape toate categoriile de surse, ceea ce indică faptul că prezentarea negativă/criminalizantă nu este limitată la un singur tip de media. La nivelul celor patru familii mari, prevalența variază de la 82,1% la radiouri la 87,5% în eșantionul Facebook. Diferența dintre familii nu atinge pragul convențional de semnificație statistică ($\chi^2=7,26$, $gl=3$, $p=0,064$; V de Cramér=0,061). Acest rezultat sugerează că mecanismul larg surprins de IPNS este transversal ecosistemului media analizat.

5.11. Indicele de stigmatizare directă (ISD)

ISD este indicele mai strict, orientat către stigmatizarea directă a persoanei: termeni de etichetare, sarcasm/ridiculizare, limbaj necentrat și reprezentarea ca infractor/pericol atunci când aceasta nu este pur și simplu inerentă unei știri despre trafic sau arestare. El exclude cadrul general, tonul, sentimentul și confidențialitatea. Astfel, ISD este mai apropiat de experiența psihologică a devalorizării directe.

Stigmatizare directă efectivă ($ISD \geq 2$): 30,1% | Orice semnal direct ($ISD > 0$): 47,7% | Intensitate medie: 13,4/100

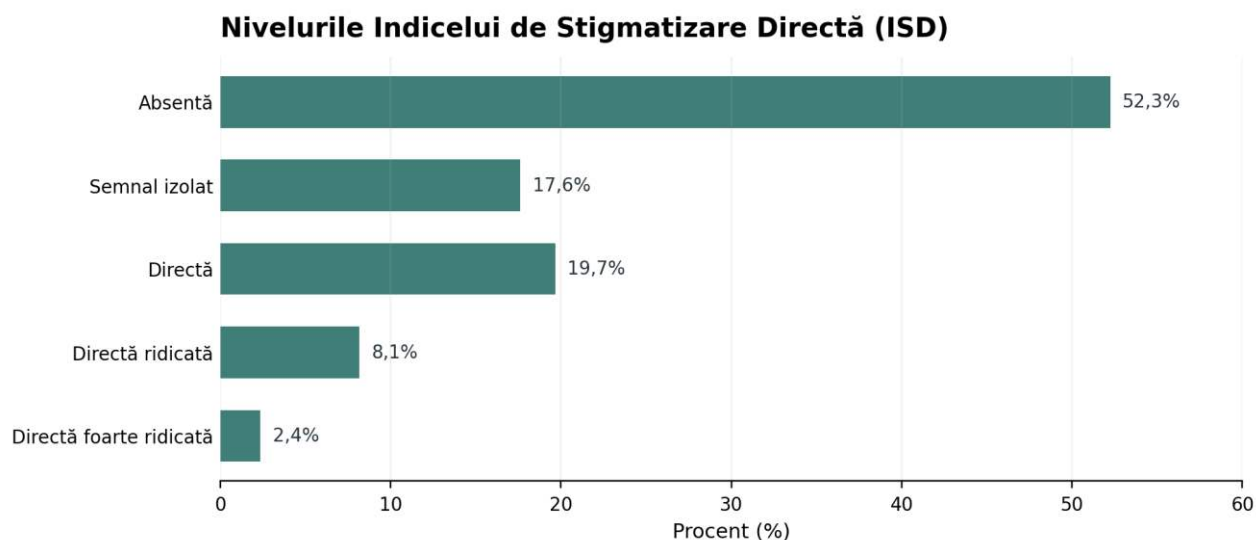

Figura 13. Distribuția nivelurilor ISD.

În 52,3% dintre materiale nu apare niciun semnal direct de stigmatizare. Alte 17,6% conțin un singur semnal izolat, iar 30,1% ating pragul $ISD \geq 2$ și sunt clasificate ca stigmatizare directă efectivă. Această valoare este mult mai mică decât prevalența IPNS, ceea ce confirmă utilitatea separării dintre climatul negativ al relatării și atacul/etichetarea directă a persoanei.

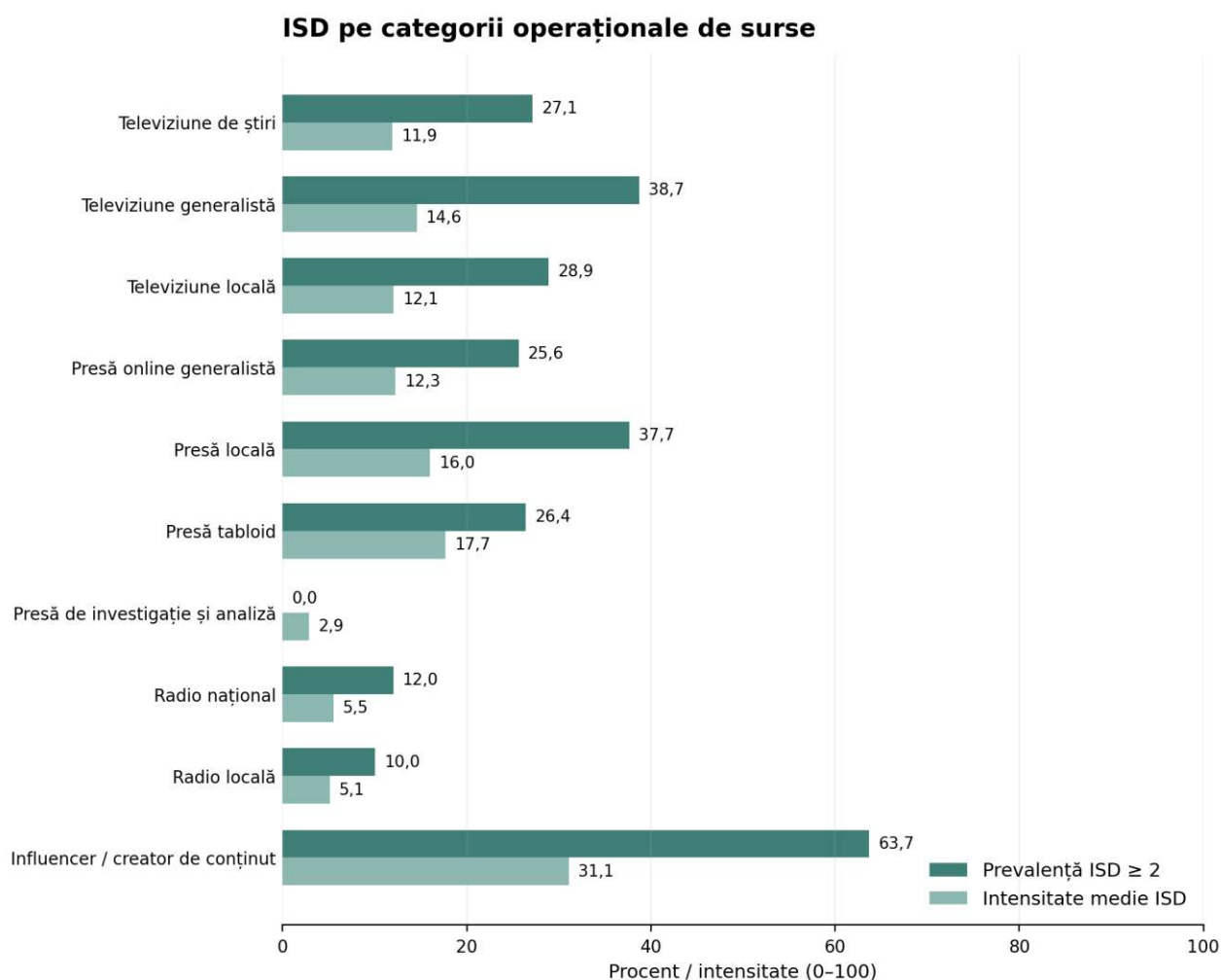

Figura 14. Prevalența și intensitatea medie ISD pe categorii operaționale de surse.

Diferențele între familiile de surse sunt mult mai mari pentru ISD: radiourile au 10,9% materiale cu ISD ≥ 2 , televiziunile 31,2%, presa online 32,3%, iar eșantionul Facebook 63,7%. Asocierea dintre familia

sursei și stigmatizarea directă este puternic semnificativă statistic ($\chi^2=161,83$, $gl=3$, $p<0,001$; V de Cramér=0,288). Mărimea efectului este moderată și arată că tipul de sursă contează pentru formele directe de stigmatizare.

5.12. Contexte asociate cu stigmatizarea directă (ISD)

Prevalența generală a ISD (30,1%) ascunde diferențe importante între surse și contexte editoriale. Pentru a descrie aceste diferențe au fost analizate asocierile dintre $ISD \geq 2$ și familia sursei, tema principală, cadrul dominant, tonul și sentimentul. Testele χ^2 sunt utilizate ca teste de asociere pentru variabile categoriale, iar Cramér V indică magnitudinea relației. Aceste rezultate sunt descriptive și nu demonstrează cauzalitate.

Variabilă asociată cu $ISD \geq 2$	χ^2	p	Cramér V	Interpretare
Familia sursei	161,8	<0,001	0,288	asociere moderată
Tema principală	407,0	<0,001	0,456	asociere moderat-puternică
Tonul general	382,9	<0,001	0,443	asociere moderat-puternică
Cadrul dominant	136,1	<0,001	0,264	asociere moderată
Sentimentul general	163,5	<0,001	0,289	asociere moderată

Analiza pe familii de surse evidențiază diferențe consistente. În eșantionul monitorizat, 63,7% dintre materialele creatorilor/influencerilor de pe Facebook ating pragul $ISD \geq 2$, comparativ cu 32,3% în presa online, 31,2% la televiziuni și 10,9% la radiouri. La nivelul categoriilor operaționale, după influenceri urmează televiziunile generaliste (38,7%) și presa locală (37,7%), în timp ce radiourile naționale și locale se situează la 12,0%, respectiv 10,0%. Diferența nu trebuie interpretată ca o caracteristică intrinsecă a platformei: componenta Facebook a eșantionului este concentrată în câteva profiluri, iar stilul individual al creatorului are o pondere mai mare decât într-o redacție cu producție diversă.

Contextul tematic este asociat cu diferențe și mai pronunțate. $ISD \geq 2$ apare în 97,3% dintre materialele despre accidente asociate consumului și în 76,3% dintre materialele despre posesie/consum. În schimb, proporția este 26,1% pentru trafic de droguri, 22,8% pentru politici publice/legislație, 16,1% pentru prevenție, 14,1% pentru tratament/recuperare și 8,2% pentru cercetare/educație. Rezultatul sugerează că stigma directă este mai probabilă atunci când relatarea se concentrează asupra persoanei aflate într-o situație vizibilă de consum, accident sau comportament perturbator decât atunci când materialul este construit în jurul instituțiilor, politicilor sau informației medicale.

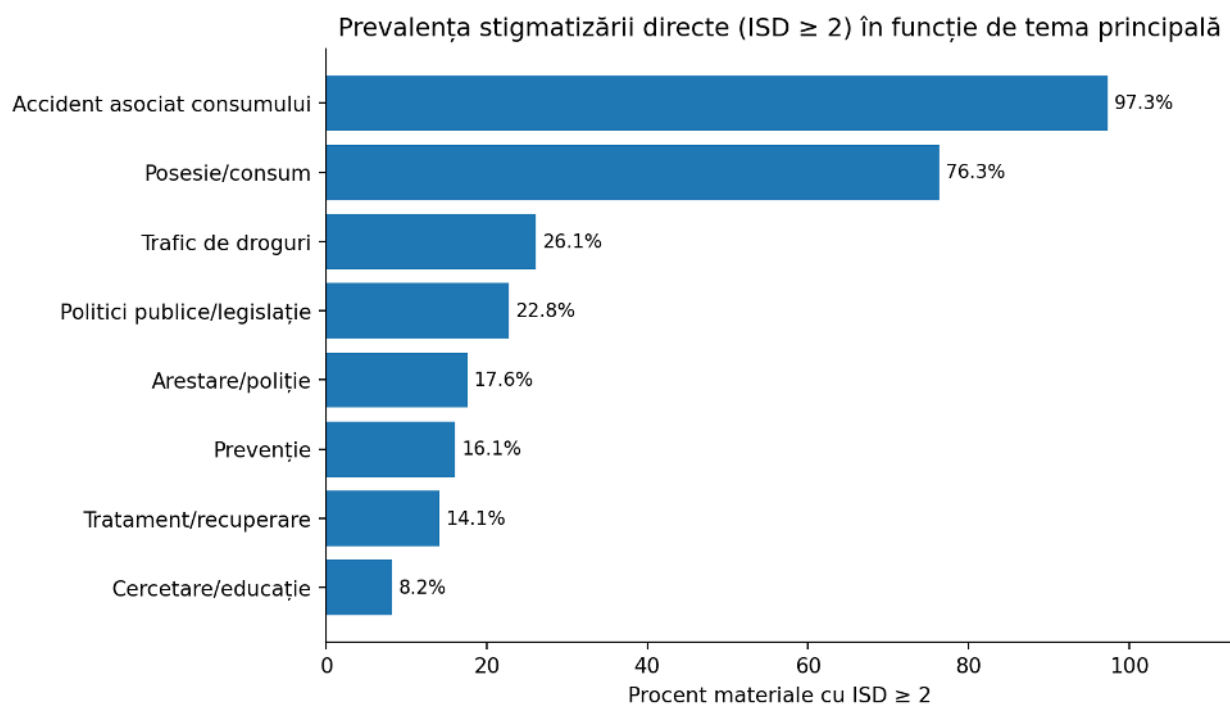

Figura 15. Prevalența $ISD \geq 2$ după tema principală.

Tonul este unul dintre cei mai puternici indicatori contextuali ai stigmatizării directe. $ISD \geq 2$ este prezent în 57,2% dintre materialele cu ton stigmatizant/alarmant și în 46,5% dintre cele ambivalente, comparativ cu 11,1% dintre materialele neutre. Cramér $V=0,443$ indică o asociere substanțială. Practic, intensificarea emoțională, senzaționalismul și evaluarea depreciativă apar frecvent împreună cu etichetarea persoanei, chiar dacă cele două dimensiuni nu sunt identice.

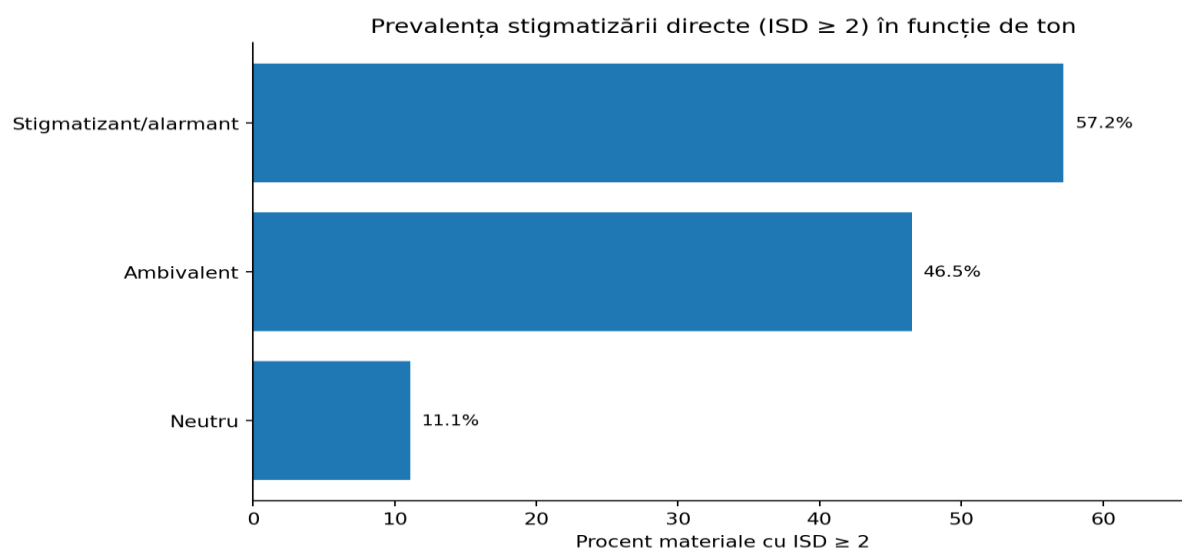

Figura 16. Prevalența $ISD \geq 2$ după tonul general.

Cadrul dominant diferențiază de asemenea probabilitatea stigmatizării directe. Aproape jumătate dintre materialele cu cadru moralizator ating pragul ISD (48,8%), iar în cadrul de criminalizare proporția este 37,5%. Cadrele de sănătate publică (10,9%), prevenție/educație (11,8%) și drepturile omului (12,9%) sunt asociate cu niveluri mult mai mici. Această relație susține interpretarea că modul în care este definită problema — vină/pericol versus sănătate/drepturi — influențează spațiul discursiv în care apare etichetarea persoanei.

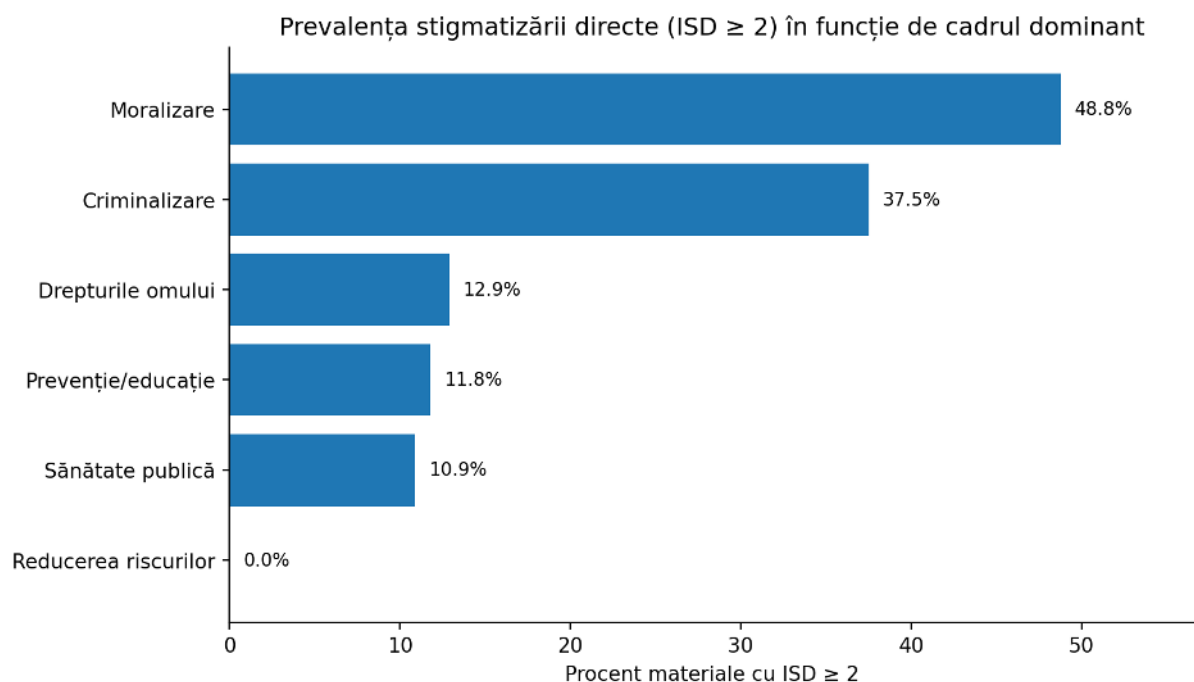

Figura 17. Prevalența ISD ≥ 2 după cadrul narativ dominant. Sursa: baza de date V073.

Sentimentul general urmează aceeași direcție: ISD ≥ 2 apare în 38,1% dintre materialele cu sentiment negativ, 23,2% dintre cele mixte/ambivalente, 6,9% dintre cele pozitive și 3,6% dintre cele neutre. Sentimentul negativ nu reprezintă în sine stigmatizare — numeroase evenimente grave justifică o valență negativă — însă asocierea arată că negativitatea generală este mediul în care limbajul stigmatizant apare mai frecvent.

IPNS și ISD sunt puternic corelate (Spearman $p=0,716$; $p<0,001$), ceea ce era de așteptat deoarece împart unele componente de codificare. Corelația nu este însă perfectă. Tocmai această diferență este analitic utilă: un material poate avea IPNS pozitiv prin criminalizare, ton sau sentiment negativ fără să atingă pragul de stigmatizare directă. La nivelul familiilor media, de exemplu, prevalența IPNS este relativ apropiată (82–88%), în timp ce ISD variază de la 10,9% la 63,7%. Această divergență confirmă că cei doi indici surprind niveluri distincte ale discursului.

Variabilitatea dintre sursele individuale

La nivelul surselor individuale, comparația trebuie făcută numai pentru sursele cu un volum suficient de materiale, deoarece procentele devin instabile în eșantioane mici. Tabelul următor prezintă, cu prag descriptiv de minimum 20 de materiale, câteva dintre valorile cele mai ridicate și cele mai scăzute observate. Aceste valori caracterizează eșantionul analizat în perioada baseline și nu reprezintă o clasificare generală a instituțiilor media.

Surse cu prevalență ISD mai ridicată (N $\geq$ 20)	N	ISD ≥ 2
Cătălin Tone – Facebook	137	72,3%
Replica Online	20	55,0%
Cluj24	23	52,2%
TVR Craiova	43	51,2%
Televiziunea Română	69	46,4%
Ziarul de Iași	24	45,8%

La polul opus, Radio România Actualități (4,4%; N=90), Radio România Constanța (4,8%; N=21), București FM (5,9%; N=34), Radio România Oltenia-Craiova (7,3%; N=41) și Radio România Iași

(9,4%; N=32) au valori ISD mult mai reduse. Diferențele dintre surse reflectă atât stilul editorial, cât și compoziția tematică a materialelor publicate; ele trebuie interpretate împreună cu distribuția temelor și a cadrelor narative.

5.13. Interpretarea comparată a IPNS și ISD

IPNS și ISD răspund unor întrebări analitice diferite. IPNS estimează amploarea climatului general negativ, criminalizant sau stigmatizant al relatării, în timp ce ISD surprinde mai strict situațiile în care persoana este etichetată, ridiculizată, descrisă prin limbaj necentrat pe persoană ori asociată cu pericolul în contexte în care această asociere nu este justificată de tema penală. Utilizarea concomitentă a celor doi indici evită două erori opuse: confundarea oricărui discurs negativ despre droguri cu stigmatizarea directă și, invers, ignorarea climatului discursiv general în care stigma poate fi produsă și normalizată.

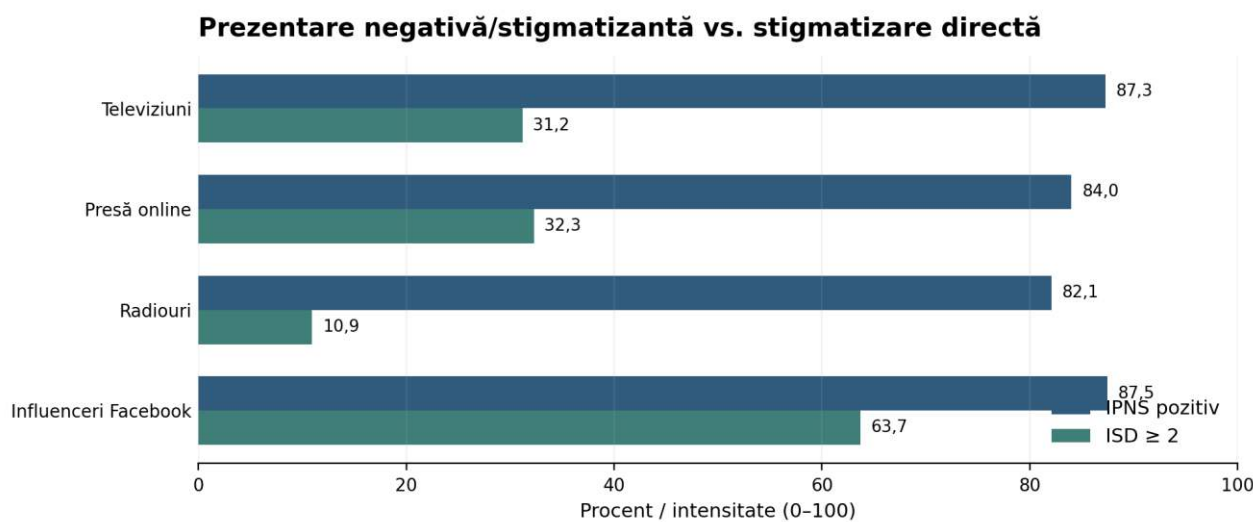

Figura 18. Diferența dintre prevalența IPNS și prevalența ISD pe familii mari de surse.

Familie	N	IPNS pozitiv	ISD ≥ 2	Intensitate IPNS	Intensitate ISD
Televiziuni	833	87,3%	31,2%	33,5	12,8
Presă online	551	84,0%	32,3%	35,1	14,8
Radiouri	402	82,1%	10,9%	27,2	5,3
Influenceri Facebook	168	87,5%	63,7%	49,2	31,1

Radiourile ilustrează cel mai clar motivul pentru care sunt necesari ambii indici: ele au o prevalență IPNS mare, deoarece știrile sunt frecvent penale și negative, dar o prevalență ISD mult mai mică, ceea ce sugerează un limbaj mai sobru și mai puțin agresiv față de persoană. În eșantionul Facebook, diferența dintre cei doi indici este mai mică, deoarece prezentarea negativă se asociază mai des cu termeni stigmatizanți, sarcasm și limbaj necentrat. Televiziunile și presa online se situează între aceste două profile.

6. Sinteză și discuție

Raportul 1 - Baseline arată că discursul media românesc analizat este dominat de două caracteristici: tema traficului și cadrul de criminalizare. Această configurație este similară cu tendințe observate în studii internaționale, unde aplicarea legii și consecințele penale au ocupat frecvent un loc central în relatările despre droguri (Hughes et al., 2011; McGinty et al., 2016). În sine, existența acestui cadru nu dovedește o practică jurnalistică incorectă: traficul este o realitate penală și merită relatat. Problema de

sănătate publică apare atunci când această lentilă devine aproape singura prin care publicul întâlnește fenomenul și reduce vizibilitatea prevenirii, tratamentului, recuperării și reducerii riscurilor.

Rezultatele privind tonul și limbajul aduc o nuanță importantă. Majoritatea materialelor nu sunt explicit alarmiste și nu utilizează repetitiv termeni stigmatizanți. Așadar, nu este justificată concluzia că presa românească este în ansamblu „agresiv stigmatizantă”. În schimb, este justificată concluzia că tema este amplasată într-un climat predominant negativ și penal, iar într-o proporție relevantă de materiale apar și mecanisme directe de stigmatizare.

Diferența dintre IPNS (85,3% pozitiv) și ISD (30,1% cu stigmatizare directă efectivă) este una dintre constatările centrale ale baseline-ului. Ea permite evitarea a două erori opuse: supraestimarea stigmei prin clasificarea oricărei știri penale ca stigmatizantă și subestimarea efectului mediatic prin ignorarea acumulării de cadre negative, chiar atunci când limbajul este formal neutru. Pentru comunicarea publică a rezultatelor, cei doi indici trebuie prezentați întotdeauna împreună.

Diferențele între tipurile de surse sunt de asemenea relevante. Prevalența IPNS este relativ uniformă, dar ISD separă puternic familiile: radiourile au cea mai mică frecvență a stigmatizării directe, iar componenta Facebook cea mai ridicată. Acest rezultat nu trebuie generalizat tuturor creatorilor de conținut, deoarece eșantionul de social media este intenționat și neechilibrat între creatori. El indică însă faptul că stilul editorial și normele de redactare pot conta pentru modul în care negativitatea se transformă sau nu în etichetare directă.

Pentru eșantioanele și rapoartele ulterioare, o evoluție favorabilă nu ar trebui evaluată doar prin scăderea unui singur scor. Ar fi relevantă atât reducerea ISD, cât și o diversificare a cadrului: mai multă sănătate publică, tratament și recuperare, drepturi și reducerea riscurilor, fără diminuarea acurateței jurnalistice în relatările despre trafic, accidente sau alte riscuri reale.

Analiza asocierilor sugerează că stigmatizarea directă nu este distribuită aleatoriu în eșantion. Ea se concentrează în special în materialele în care persoana este vizibilă într-un context de consum sau accident, în relatările cu ton alarmist ori ambivalent și în cadrele moralizatoare sau criminalizante. În schimb, materialele construite în jurul sănătății publice, tratamentului, prevenirii, drepturilor sau cercetării au o prevalență ISD mult mai redusă. Această diferență nu înseamnă că subiectele penale ori negative trebuie evitate; indică faptul că separarea între faptă, risc și identitatea persoanei este una dintre principalele linii de demarcație dintre relatarea severă/factuală și stigmatizarea directă.

7. Limitări ale interpretării Raportului 1 - Baseline

- Eșantionul este intenționat și construit din surse selectate pentru relevanță, audiență și posibilitatea unei căutări reproductibile; nu este un eșantion probabilistic al întregului conținut media românesc.
- Volumul diferă între surse și categorii. Procentele provenite din categorii sau surse cu N mic trebuie interpretate cu prudență.
- Componenta Facebook este neechilibrată între creatorii incluși și descrie numai eșantionul monitorizat, nu universul creatorilor/influencerilor din România.
- Arhivele online și indexarea motoarelor de căutare pot fi incomplete, ceea ce poate conduce la subestimarea volumului real de materiale publicate.
- IPNS este intenționat un indice larg și sensibil; nu trebuie utilizat ca sinonim pentru stigmatizarea directă. ISD este măsura complementară construită pentru această distincție.
- Comparabilitatea longitudinală depinde de menținerea aceleiași proceduri de căutare, a aceluiași definiții operaționale și a controlului calității în rapoartele următoare.

8. Concluzii – Raportul 1, Baseline

1. Eșantionul inițial (baseline) cuprinde 1954 materiale și este dominat de tema traficului de droguri (52,1%) și de cadrul de criminalizare (68,5%).
2. Tonul explicit stigmatizant/alarmant apare în 20,7% dintre materiale, iar termeni stigmatizanți/negativi apar cel puțin izolat în 40,9%.
3. IPNS este pozitiv în 85,3% din eșantion și descrie un climat general preponderent negativ, penal și stigmatizant în sens larg. Această valoare nu trebuie interpretată ca procent de stigmatizare directă.
4. $ISD \geq 2$ identifică stigmatizare directă efectivă în 30,1% din materiale; mai mult de jumătate din eșantion (52,3%) nu conține niciun semnal direct.
5. Diferența IPNS–ISD arată că o parte importantă a negativității mediatice provine din structura tematică și din cadrul penal, nu din etichetarea directă a persoanei. Această separare este esențială pentru interpretarea corectă a monitorizării.
6. Stigmatizarea directă diferă semnificativ între familiile de surse: ea este cea mai redusă la radiouri și cea mai ridicată în eșantionul Facebook, în timp ce televiziunile și presa online ocupă poziții intermediare.
7. Baseline-ul oferă punctul de referință pentru cele patru rapoarte ulterioare. Seria va permite evaluarea atât a modificării IPNS și ISD, cât și a eventualei deplasări a discursului către sănătate publică, tratament, recuperare, drepturi și reducerea riscurilor.

Referințe

- American Society of Addiction Medicine. (2019). Definition of Addiction. ASAM.
- Bilişli, Y., Keser, İ., Erdoğan, A., Çakmak, F., Kayan, F., & Saygın, N. (2024). Exploring stigmatization in digital newspaper coverage of substance use disorder. *Heliyon*, 10(7), e28694. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e28694>
- Farkouh, E. K., Heybati, K., Fox, A. B., Kelly, J. F., Niederdeppe, J., & Zhang, W. (2025). Use of stigmatizing language related to substance use disorders in media: A systematic review. *Drug and Alcohol Dependence*, 276, 112820. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2025.112820>
- Hughes, C. E., Lancaster, K., & Spicer, B. (2011). How do Australian news media depict illicit drug issues? An analysis of print media reporting across and between illicit drugs, 2003–2008. *International Journal of Drug Policy*, 22(4), 285–291. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2011.05.008>
- Kelly, J. F., & Westerhoff, C. M. (2010). Does it matter how we refer to individuals with substance-related conditions? A randomized study of two commonly used terms. *International Journal of Drug Policy*, 21(3), 202–207. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2009.10.010>
- Link, B. G., & Phelan, J. C. (2001). Conceptualizing stigma. *Annual Review of Sociology*, 27, 363–385. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.27.1.363>
- Livingston, J. D., Milne, T., Fang, M. L., & Amari, E. (2012). The effectiveness of interventions for reducing stigma related to substance use disorders: A systematic review. *Addiction*, 107(1), 39–50. <https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2011.03601.x>
- McGinty, E. E., Kennedy-Hendricks, A., Baller, J., Niederdeppe, J., Gollust, S., & Barry, C. L. (2016). Criminal activity or treatable health condition? News media framing of opioid analgesic abuse in the United States, 1998–2012. *Psychiatric Services*, 67(4), 405–411. <https://doi.org/10.1176/appi.ps.201500065>
- McGinty, E. E., Stone, E. M., Kennedy-Hendricks, A., & Barry, C. L. (2019). Stigmatizing language in news media coverage of the opioid epidemic: Implications for public health. *Preventive Medicine*, 124, 110–114. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2019.03.018>

- Sumnall, H. R., Holland, A., Atkinson, A. M., Montgomery, C., Nicholls, J., & Maynard, O. M. (2025). “Zombie drugs”: Dehumanising news frames and public stigma towards people who use drugs. *International Journal of Drug Policy*, 136, 104714. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2025.104714>
- Tsai, A. C., Kiang, M. V., Barnett, M. L., Beletsky, L., Keyes, K. M., McGinty, E. E., Smith, L. R., Strathdee, S. A., Wakeman, S. E., & Venkataramani, A. S. (2019). Stigma as a fundamental hindrance to the United States opioid overdose crisis response. *PLOS Medicine*, 16(11), e1002969. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1002969>
- van Boekel, L. C., Brouwers, E. P. M., van Weeghel, J., & Garretsen, H. F. L. (2013). Stigma among health professionals towards patients with substance use disorders and its consequences for healthcare delivery: Systematic review. *Drug and Alcohol Dependence*, 131(1–2), 23–35. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2013.02.018>
- Volkow, N. D., Koob, G. F., & McLellan, A. T. (2016). Neurobiologic advances from the brain disease model of addiction. *New England Journal of Medicine*, 374(4), 363–371. <https://doi.org/10.1056/NEJMr1511480>
- Sursa datelor pentru Raportul 1 – Baseline: baza de date operațională V073. Metodologia de lucru inclusă în Capitolul 2 reproduce integral conținutul versiunii metodologice de referință, integrat în structura raportului.

Anexa 1. Exemple ilustrative din eșantionul monitorizat

Anexa prezintă o selecție intenționată de materiale care ilustrează diferențele dintre stigmatizare directă, alarmism, moralizare, criminalizare factuală și exemple de bună practică. Selecția nu reprezintă un clasament al publicațiilor. Fragmentele sunt scurte și sunt însoțite de linkul materialului original, astfel încât codificarea să poată fi verificată. În cazul citatelor reproduse de presă, prezența lor în titlu nu implică automat că redacția susține poziția citată.

Tip ilustrat	Sursa / data	Titlu sau fragment relevant	Cadru	Ton	IPNS / ISD	Material original
Stigmatizare directă / etichetare	Ziarul de Iași 03.07.2025	Cel mai „pârlit” traficant de droguri din Iași. Îi mergea așa de prost că trăia pe banii iubitei Fragment: etichetarea depreciativă „cel mai pârlit traficant”	Criminalizare	Stigmatizant/alarmant	13 / 6	Deschide materialul
Stigmatizare directă / etichetare	Buletin de București 19.01.2025	Beți mănă și drogați pe drumurile din Ilfov. Sute de amenzi și trei dosare penale, în doar patru ore Fragment: „Beți mănă și drogați”	Criminalizare	Stigmatizant/alarmant	11 / 6	Deschide materialul
Stigmatizare directă / generalizare	Televiziunea Română 12.10.2025	Primele capturi de „drog nebun” în România. „Drogul imigranților”, produs în Asia și consumat de asiaticii veniți la muncă Fragment: „drog nebun”	Criminalizare	Stigmatizant/alarmant	11 / 6	Deschide materialul
Stigmatizare / dezumanizare	Dr. Radu Țincu – Facebook 23.09.2025	Efectul „zombie” al drogurilor – o realitate care ne privește pe toți Fragment: „efectul zombie”	Sănătate publică	Stigmatizant/alarmant	9 / 4	Deschide materialul
Alarmism	România TV 23.01.2026	Descoperire șocantă în ancheta crimei din Timiș. Adolescentul de 13 ani care l-a ucis pe Mario era drogat la momentul crimei Fragment: „Descoperire șocantă”	Moralizare	Stigmatizant/alarmant	13 / 6	Deschide materialul
Alarmism	Spynews 27.05.2026	Halucinant! Medic anestezist din Suceava, arestat după ce a fost prins drogându-se în timpul operațiilor Fragment: „Halucinant!”	Criminalizare	Stigmatizant/alarmant	11 / 6	Deschide materialul

Tip ilustrat	Sursa / data	Titlu sau fragment relevant	Cadru	Ton	IPNS / ISD	Material original
Alarmism sarcasm	/ Cătălin Tone – Facebook 06.06.2026	Valuri de dr@guri sufocă România. Tot mai mulți traficanți străini implicați. Bunicul- traficant căra zeci de kile de dr@guri în locaș special amenajat în podea Fragment: „Valuri de droguri sufocă România”	Criminalizare	Stigmatizant/alarmant	13 / 6	Deschide materialul
Alarmism sarcasm	/ Monitorul de Cluj 07.04.2026	„Narcos de Cluj”, final de sezon. Doi membri ai aceleiași familii, reținuți pentru trafic Fragment: referința spectaculoasă „Narcos de Cluj”	Criminalizare	Stigmatizant/alarmant	13 / 6	Deschide materialul
Moralizare discurs punitiv	/ Pro TV 17.04.2025	„Aș face ca în China. I-aș împușca pe stadion”. Crin Antonescu i-ar executa pe traficanții de droguri Fragment: „i-aș împușca pe stadion”	Moralizare	Stigmatizant/alarmant	12 / 6	Deschide materialul
Moralizare discurs punitiv	/ România TV 26.01.2026	Sorin Ovidiu Vîntu, despre cazul copilului ucis la Cenei: „Drogul trebuie eradicat, altfel nația asta va dispărea în 20-30 de ani” Fragment: „drogul trebuie eradicat”	Moralizare	Stigmatizant/alarmant	12 / 6	Deschide materialul
Criminalizare factuală, fără stigmatizare directă	Pro TV 23.04.2026	13 reținuți în dosarul traficantilor de droguri care vindeau elevilor. Foloseau metoda dead drop Fragment: 13 reținuți în dosarul traficantilor de droguri care vindeau elevilor. Foloseau metoda dead drop	Criminalizare	Neutru	5 / 0	Deschide materialul
Criminalizare factuală, fără stigmatizare directă	Adevărul 23.09.2025	Peste 60 de percheziții în județul Arad într-o anchetă privind traficul de droguri Fragment: Peste 60 de percheziții în județul Arad într-o anchetă privind traficul de droguri	Criminalizare	Neutru	5 / 0	Deschide materialul

Tip ilustrat	Sursa / data	Titlu sau fragment relevant	Cadru	Ton	IPNS / ISD	Material original
Criminalizare factuală, fără stigmatizare directă	Radio România Iași 04.04.2025	Persoane suspecte de trafic de droguri arestate după descinderi în județele Satu Mare și Bacău Fragment: Persoane suspecte de trafic de droguri arestate după descinderi în județele Satu Mare și Bacău	Criminalizare	Neutru	5 / 0	Deschide materialul
Sănătate publică / bună practică	Euronews România 17.04.2025	Primul centru de reabilitare a minorilor cu dependențe, deschis la Spitalul de Psihiatrie Voila, salvează vieți Fragment: Primul centru de reabilitare a minorilor cu dependențe, deschis la Spitalul de Psihiatrie Voila, salvează vieți	Sănătate publică	Neutru	0 / 0	Deschide materialul
Sănătate publică / bună practică	PressOne 18.05.2026	Între poliție și spital. Ce se întâmplă cu copiii care consumă droguri? Fragment: Între poliție și spital. Ce se întâmplă cu copiii care consumă droguri?	Sănătate publică	Neutru	0 / 0	Deschide materialul
Limba centrat pe persoană / prevenție	Digi24 30.07.2025	Fii salvator. Prim ajutor în cazul unei persoane care a consumat droguri deprimante Fragment: Fii salvator. Prim ajutor în cazul unei persoane care a consumat droguri deprimante	Prevenție/educație	Neutru	0 / 0	Deschide materialul
Recuperare / bună practică	B1 TV 10.04.2026	Cum îl ajută Eugenia Șerban pe fiul ei să scape de dependența de droguri: „Indiferent ce mi-ar face, îl iubesc necondiționat” Fragment: Cum îl ajută Eugenia Șerban pe fiul ei să scape de dependența de droguri: „Indiferent ce mi-ar face, îl iubesc necondiționat”	Sănătate publică	Neutru	0 / 0	Deschide materialul

Tip ilustrat	Sursa / data	Titlu sau fragment relevant	Cadru	Ton	IPNS / ISD	Material original
Reducerea riscurilor / bună practică	Radio România Cultural 25.05.2026	Harm reduction, „filosofia” care nu înseamnă încurajarea consumului, ci reducerea consecințelor asociate consumului de droguri Fragment: Harm reduction, „filosofia” care nu înseamnă încurajarea consumului, ci reducerea consecințelor asociate consumului de droguri	Reducerea riscurilor	Neutru	0 / 0	<u>Deschide materialul</u>
Drepturile omului / anti- stigmă	Dr. Radu Țincu – Facebook 28.04.2025	Astăzi nu voi vorbi despre statistici, legi sau teorii. Astăzi vreau să vorbesc despre oameni. Despre acei oameni pe care, prea des, îi vedem doar printr-un fil Fragment: Să nu mai privim dependența ca pe o vină, ci ca pe o boală.	Drepturile omului	Neutru	0 / 0	<u>Deschide materialul</u>

Notă de interpretare a anexei. Exemplele sunt incluse pentru a face transparentă legătura dintre codificare și materialele analizate. Ele ilustrează diferența dintre etichetare, alarmism, moralizare, criminalizare factuală și limbaj centrat pe persoană. Prezența unui exemplu în anexă nu reprezintă o evaluare globală a sursei, ci documentează o caracteristică a materialului respectiv.

Raport realizat în cadrul proiectului „NO HARM – Alianța Națională pentru Reducerea Riscurilor”, coordonat de ARAS în parteneriat cu Fundația Romanian Angel Appeal (RAA), Uniunea Națională a Organizațiilor Persoanelor Afectate de HIV/SIDA (UNOPA) și Fundația Contact din Elveția. Perioada de implementare este 1 februarie 2026 – 31 iulie 2028.

Proiectul este finanțat prin Programul de Implicare Civică, sprijinit de Contribuția Elvețiană cu scopul de a reduce disparitățile economice și sociale în UE.

Conținutul acestui material nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Elveției.